

Handboek kabels en leidingen 2022 gemeente Vijfheerenlanden

1 INLEIDING

1.1 Formele grondslagen

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Vijfheerenlanden,

gelet op:

- artikel 3 van in de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Vijfheerenlanden (AVOI) dat het college nadere regels vaststelt in de vorm van een handboek over de wijze van voorbereiding en uitvoering bij het leggen van kabels en leidingen in openbare gronden en medegebruik van voorzieningen;

overwegende dat:

- Het wenselijk is dergelijke nadere regels te stellen met de voorwaarden die van toepassing zijn op een melding of aanvraag voor werkzaamheden, respectievelijk voorschriften en beperkingen voor een vergunning of instemmingsbesluit;
- Het wenselijk is uniforme en heldere regels vast te stellen voor de wijze van voorbereiding en uitvoering bij het leggen van kabels en leidingen en medegebruik van voorzieningen;

heeft besloten:

Nadere regels vast te stellen inzake de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Vijfheerenlanden (AVOI), met bijbehorend handboek kabels en leidingen gemeente Vijfheerenlanden waarin standaardbepalingen staan opgenomen voor het opnemen van de sleufverharding, het graven, aanvullen en verdichten van sleuven en het leggen van kabels en leidingen in openbare gronden die in eigendom en/of beheer zijn bij de gemeente Vijfheerenlanden.

1.2 Handboek kabels en leidingen

Het handboek kabels en leidingen gemeente Vijfheerenlanden geeft invulling aan de bevoegdheid van het college om nadere regels vast te stellen aan de voorbereiding en uitvoering bij het ontwerp, aanleg, onderhoud, verlegging en verwijdering van kabels en leidingen en het medegebruik van voorzieningen.

Het handboek kabels en leidingen is door de gemeente Vijfheerenlanden van toepassing verklaard in alle gevallen waarin de gemeente, al dan niet op grond van een geldende verordening, overeenkomst of regeling, een graaftoestemming verleent voor werkzaamheden aan of ten behoeve van kabels en leidingen.

Doel van het handboek is:

- Het bevorderen van een veilige ligging en ordening van de (ondergrondse) infrastructuur;
- Het beperken van de overlast en het bevorderen van een veilige omgeving voor de burgers tijdens de werkzaamheden aan (ondergrondse) infrastructuur;
- Het voorkomen van schade aan private en gemeentelijke eigendommen;
- Het borgen van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Het bereiken en handhaven van deze doelstellingen wordt ondersteund door gedetailleerd uitgewerkte, uniforme voorbereiding, aanvraag- en uitvoeringsvoorschriften ten behoeve van werken in het beheergebied van gemeente Vijfheerenlanden.

Het handboek kabels en leidingen is van toepassing op alle leidingen, zowel buisleidingen als kabels en geldt ook voor werken in/op nieuwbouwprojecten, voor zover deze onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen.

De graaftoestemmingverlening is het gemeentelijke instrument om zorg te dragen voor de veiligheid, de beperking van overlast, het voorkomen van schade en het borgen van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Het verband tussen de wetten, verordeningen en handboek kan als rangbepaling als volgt worden weergegeven:

1. Wettelijke bepalingen, waaronder de Telecommunicatiewet en de Wet Informatie-uitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse Netten (WIBON);

2. Lokale regelgeving, waaronder de APV, de AVOI en het Handboek Inrichting Openbare Ruimte gemeente Vijfheerenlanden
3. Het handboek kabels en leidingen gemeente Vijfheerenlanden

2 AFKORTINGEN

Afkorting	Betekenis (toevoeging voor dit document)
APV	Algemene Plaatselijke Verordening (gemeente Vijfheerenlanden)
ANWB	Algemene Nederlandse Wielrijdersbond
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (gemeente Vijfheerenlanden)
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BBK	Besluit Bodemkwaliteit
BRL	Beoordelingsrichtlijn
CAI	Centrale Antenne Inrichting
CROW	Eigen naam (voorheen: Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechiek)
FTTH	Fiber To The Home
GBKN	Grootschalige Basiskaart van Nederland
GCKL	Gemeentelijke Coördinator Kabels en Leidingen
GTKL	Gemeentelijke Toezichthouder Kabels en Leidingen
GWV	Grond-, Weg- en Waterbouw
HKL	Handboek Kabels en Leidingen (gemeente Vijfheerenlanden)
HIOR	Handboek Inrichting Openbare Ruimte (gemeente Vijfheerenlanden)
KIWA	Keurings Instituut voor Waterleiding Artikelen
KLIC	Kabels en Leidingen Informatiecentrum
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
KOMO	Keuring en Onderzoek van Materialen voor Openbare werken
MOOR	Meldpunt Opbrekingen Openbare Ruimte
NEN	Eigen naam samenwerking Nederlands Normalisatie Instituut en Stichting NEC (voorheen: Nederlandse Norm)
NEN-EN	Europese Norm; geldig voor alle Europese lidstaten en verplicht over te nemen door een normalisatie instituut.
NPR	Nederlandse Praktijk Richtlijn
NVTB	Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen
RAW	Eigen naam (voorheen: Rationalisatie en Automatisering Grond-, Water- en Wegenbouw)
VRI	Verkeersregelinstallatie
Wbb	Wet bodembescherming
WIBON	Wet Informatie-uitwisseling Bovengrondse- en Ondergrondse Netten
WM	Wet Milieubeheer

Tabel 1 - Afkortingen

3 BEGRIPPENLIJST

3.1 Rolverdeling

In de praktijk kan er een rolverdeling bestaan tussen netbeheerder, graaftoestemminghouder, opdrachtgever en grondroerder. Ook kan het zijn dat deze rollen door één en dezelfde partij worden vervuld.

Voor gemeente Vijfheerenlanden is echter alleen de graaftoestemminghouder zowel financieel, operationeel als juridisch verantwoordelijk voor het (doen) opvolgen van de bepalingen in het HKL. Dit ongeacht de relatie tussen graaftoestemminghouder enerzijds en een eventuele netbeheerder en grondroerder anderzijds.

Gemeente Vijfheerenlanden behoudt zich het echter het recht voor om in dringende gevallen handhavingsmaatregelen rechtstreeks met grondroerder af te handelen en de graaftoestemminghouder pas later daarvan in kennis te stellen.

3.2 Partijen

aanvrager:	De natuurlijke of rechtspersoon die aan gemeente Vijfheerenlanden schriftelijke instemming, vergunning of goedkeuring start graafwerk verzoekt voor het leggen, in stand houden, onderhouden, verwijderen etc. van kabels en leidingen.
college:	Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Vijfheerenlanden.
gemeente:	De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Vijfheerenlanden.
gemeentelijke coördinator kabels en leidingen (GCKL):	Degene die uit hoofde van zijn functie en mandaat de gemeentelijke regie voert over de uitvoering door derden van kabel- en leidingwerken.
gemeentelijke toezichthouder kabels en leidingen (GTLK):	Degene die uit hoofde van zijn functie en mandaat het gemeentelijke toezicht houdt over de uitvoering door derden van kabel- en leidingwerken.
Graaf- toestemming -houder:	De natuurlijke of rechtspersoon, in de regel een netbeheerder, aan wie gemeente Vijfheerenlanden schriftelijk instemming, vergunning of goedkeuring start graafwerk heeft verleend voor het leggen, hebben, houden, onderhouden en verwijderen etc. van ondergrondse infrastructuur in openbare gronden die door de gemeente beheerd worden als bedoeld in de AVOI gemeente Vijfheerenlanden. Een derde partij kan optreden namens de netbeheerder in het aanvraagproces van een graaftoestemming, mits rechtsgeldig en voldoende door deze gemandateerd.
grondroerder:	De natuurlijke of rechtspersoon onder wiens verantwoordelijkheid of leiding de (graaf)werkzaamheden worden verricht.
netbeheerder:	Degene die als natuurlijk persoon handelend in de uitvoering van een beroep of een bedrijf dan wel als rechtspersoon een kabel- en/of leidingennet beheert.
opdrachtgever:	De natuurlijke of rechtspersoon, die opdracht geeft tot het uitvoeren van (graaf)werkzaamheden. Een derde partij kan als opdrachtgever optreden namens de beheerder in het realisatieproces, mits rechtsgeldig en voldoende door netbeheerder en graaftoestemminghouder gemandateerd.

3.3 Begripsbeschrijvingen

aanmelding:	Verzoek om goedkeuring start graafwerk voor het leggen, hebben, onderhouden, verwijderen etc. van kabels en leidingen. De te volgen procedure staat in dit handboek vermeld.
goedkeuring start graafwerk:	Schriftelijke goedkeuring van de gemeente op een melding van de aanvang van graafwerk door of namens een netbeheerder. De te volgen procedure staat in dit handboek vermeld.
as built revisietekening:	Een gewaarmerkte tekening die de gerealiseerde ligging aangeeft, welke leidingen gelegd zijn in X-, Y- en Z-coördinaten volgens het RD-stelsel, alsmede hoeveel leidingen gelegd zijn in een sleuf(deel). De Z-coördinaat wordt over het algemeen alleen in die gevallen gebruikt waar de kabels en leidingen niet op de door de gemeente aangegeven profieldiepte zijn gelegd.
AVOI of AVOI gemeente VHL:	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Vijfheerenlanden.
boring/persing:	Het met behulp van een sleufloze techniek maken van een holle ruimte in de grond, zonder daarbij de omringende grondslag te verwijderen.
buisleiding:	Buis voor het doorstromen van gassen of vloeistoffen, bestemd om hetzij een gas of een vloeistof te transporteren, hetzij een vloeistof als intermediair te gebruiken voor het transport van warmte of een opgelost of verpulverd product. Een voorziening ten behoeve van het inblazen en omvatten van (glasvezel)kabel is geen buisleiding maar wordt gelijkgesteld aan een kabel.
calamiteit:	Een incident met voor de omgeving mogelijk grote gevolgen, die niet zelfstandig kunnen worden afgewikkeld en waarbij gecoördineerde inzet van hulpverleningsorganisaties en diensten van verschillende disciplines is vereist om de gevolgen te beperken.
Degeneratie kosten:	Vergoedingen voor de gemeente door vermindering van de kwaliteit en/of levensduur van de verharding of andere gemeente-eigendommen, als gevolg van graafwerkzaamheden.
gefundeerde open verharding:	Verhardingsconstructie bestaande uit elementen of andere ongebonden materialen op een (al dan niet hydraulische) granulaatfundering of (gebonden) zandfundering.
gesloten verharding:	Verhardingsconstructie bestaande uit een op basis van bitumen, cement of kunststof gebonden materiaal.
graaflocatie:	De locatie waar graafwerkzaamheden worden verricht.
graaf toestemming :	Schriftelijke instemming, vergunning, of goedkeuring start graafwerk, op schriftelijke aanvraag verleend door het college van burgemeester en wethouders, voor het verrichten van (graaf)werkzaamheden in openbare gronden die door de gemeente beheerd worden als bedoeld in de AVOI gemeente Vijfheerenlanden.
graafwerkzaam heden:	Het handmatig en/of mechanisch verrichten van werkzaamheden in de ondergrond.
handboek en handboek kabels en leidingen (HKL):	Het handboek kabels en leidingen (Standaardbepalingen voor het opnemen van de sleufverharding, het graven, aanvullen en verdichten van sleuven en het leggen etc. van kabels en leidingen die in eigendom of beheer zijn bij gemeente Vijfheerenlanden), zijnde door het college vast te stellen nadere regels betreffende de voorbereiding en uitvoering van ontwerp, aanleg, exploitatie, onderhoud en verwijdering van kabels en leidingen inclusief de toepasselijke indieningvereisten.

handhole:	Afsluitbare ondergrondse holle behuizing voor het onderbrengen van voornamelijk telecommunicatie appendages of apparatuur met toegangsluik onder de verharding of op maaiveldniveau. Een handhole moet altijd toegankelijk blijven.
herstel en definitief herstel:	Het op vakkundige wijze herstellen van de openbare ruimte, betreffende verhardingsmaterialen, gazon, berm en plantsoen.
(huis) aansluiting:	Het gedeelte van de kabel of leiding door openbare grond dat een netwerk verbindt met een netwerkaansluitpunt.
Instemmings besluit:	Schriftelijk besluit van het college zoals bedoeld in artikel 5.4 van de Telecommunicatiewet.
kabels en leidingen:	Kabels en/of (buis)leidingen als onderdeel van een net(werk).
kabel- en leidingentracé:	De locatie waarvan de gemeente heeft bepaald waar kabels en/of leidingen kunnen worden gelegd.
kadaster-sectie KLIC:	Instantie die uitvoering geeft aan de Wet Informatie-uitwisseling Bovengrondse- en Ondergrondse Netten (WIBON) en het voorkomen van graafschade als doelstelling heeft alsmede zorgdraagt voor de uitwisseling van kabel- en leidinggegevens.
leggen van kabels en leidingen:	Het aanleggen, instandhouden, onderhouden, verleggen, vernieuwen, herstellen en verwijderen van kabels en leidingen en het verrichten van hierbij behorende werkzaamheden.
Ligging gegevens:	Gegevens over de werkelijke plaats van een leiding, zoals deze op het moment van vaststelling visueel waarneembaar en controleerbaar zijn.
mantelbuis:	Beschermbuis om een kabel of leiding.
montage- of lasgat:	Sleuven met over het algemeen beperkte afmetingen, die worden gemaakt ten behoeve van de toegang tot een handhole, het opgraven van een kabelrol ten behoeve van klantaansluitingen, het maken van aftakkingen, voor het herstellen van kabel- of leidingstoringen of voor inspectiedoelinden.
net of netwerk:	Eén of meer ondergrondse kabel(s) en/of leiding(en), daaronder mede begrepen lege buizen, kokerconstructies en voorzieningen, bestemd voor het transport van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen, van energie of van informatie, uitgezonderd het rioleringsnetwerk;
niet-openbare kabels en leidingen:	Kabels en leidingen (dan wel het netwerk waartoe ze behoren) die niet worden gebruikt om openbare (voor het publiek beschikbare) diensten aan te bieden.
nutsbedrijf:	Bedrijf dat producten en diensten levert in het algemeen belang, en in het kader van de AVOI gemeente Vijfheerenlanden meer specifiek op het gebied van elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening, waaronder ook begrepen eventuele warmte-koude voorzieningen en dat mede daartoe netten/netwerken beheert voor het transport van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen of van energie.
opbreekverbod:	Tijdelijke opschorting op last van de gemeente van de graaftoestemming op grond van weersomstandigheden. Hieronder in ieder geval inbegrepen wateroverlast, zware sneeuwval of ijzel en vorst. Grondslag voor de opschorting is de overlast voor de bewoners en/ of schade voor de gemeente door bijvoorbeeld breuk van vastgevroren bestratingsmateriaal en/of niet goed te verdichten en ondergrond dan wel het niet (meer) aaneengesloten kunnen afwerken van sleuven of verhardingen. Het instellen en het opheffen van het opbreekverbod geschiedt door de gemeentelijke coördinator kabels en leidingen (GCKL) van de gemeente Vijfheerenlanden.
open verharding:	Verhardingsconstructie bestaande uit elementen of andere ongebonden materialen (al dan niet op een puinfundering waaraan geen bindmiddel is toegevoegd).
Onderhoudskosten:	De kosten die zijn verbonden aan het onderhouden van de definitief herstelde verharding.
openbare gronden:	Openbare wegen en wateren die in beheer en/of eigendom van de gemeente zijn en voor eenieder toegankelijk zijn, met inbegrip van: • bij openbare wegen: de daartoe behorende stoepen, glooiingen, bermen, sloten, bruggen, viaducten, tunnels, duikers, beschoeiingen en andere werken; • Bij openbare wateren: de daartoe behorende bruggen, plantsoenen, pleinen en andere plaatsen.
provisorisch herstel:	Het terugbrengen van de verhardingsmaterialen op een niet noodzakelijke vaktechnische wijze, maar wel zodanig dat het functionele gebruik door het verkeer volledig is hersteld en geen gevaar ontstaat voor de weggebruikers.
sleuf:	De opening die ontstaat door het verwijderen van verharding en/of grond ten behoeve van het leggen van kabels en leidingen.
spoedeisende werkzaamheden	Werkzaamheden ten gevolge van een ernstige belemmering of storing in de dienstverlening, waarvan uitstel redelijkerwijs niet mogelijk of wenselijk is.
standaard dwarsprofiel:	Het door de gemeente eenzijdig vastgestelde en voor de graaftoestemminghouder verplichte schema in de ligging van kabels en leidingen in de openbare grond. Er zijn meerdere geografische deelgebieden gedefinieerd, ieder met zijn eigen algemene standaard dwarsprofiel. Binnen een algemeen profielgebied kunnen nog specifieke profielen voorkomen, daarom altijd de GCKL om inlichtingen vragen.
Uitvoerings kosten:	De genormeerde kosten verbonden aan het definitieve herstel van de verharding.
verborgen gebreken:	De definitie voor buitenproportionele verzakking van opgeleverd en goedgekeurd hersteld straatwerk. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de beoordelingssystematiek volgens CROW-publicatie 146a (Handboek visuele inspectie). Indien de verzakking van het straatwerk wordt beoordeeld als matig of ernstig, is er sprake van buitenproportionele verzakking.
verleggingen:	op aanwijzing van het college overgaan tot het nemen van maatregelen door de netbeheerder, waaronder het verleggen, ten aanzien van kabels en/of leidingen ten dienste van zijn netwerk in openbare gronden, voor zover dit noodzakelijk is voor werken door of vanwege de gemeente in het algemeen belang;

vergunning:	Vergunning, op schriftelijke aanvraag van een nutsbedrijf verleend door het college voor het verrichten van werkzaamheden in verband met het leggen van kabels leidingen in openbare gronden die door de gemeente beheerd worden.
voorzieningen:	Ondergrondse ondersteunings- en beschermingswerken, waaronder buizen, ten behoeve van de kabels en leidingen.
werkterrein:	Het terrein voor opslag van bouwstoffen en het plaatsen van keten, loodsen, hulpwerken en andere hulpmiddelen.
werkzaamheden:	handmatige en mechanische (graaf) werkzaamheden, waaronder ook begrepen het opbreken en herstellen van de sleufbedekking en sleufloze technieken, in, op of boven openbare gronden in verband met de aanleg, onderhoud, instandhouding, exploitatie, verplaatsing en opruiming van kabels en/of leidingen.
werkzaamheden van niet ingrijpende aard:	Werkzaamheden die qua aard en omvang dusdanig beperkt zijn dat, ter beoordeling door de gemeente, een afwijkend, lichter meldregime toegepast kan worden en waarvoor onderstaande van toepassing is. • Werkzaamheden die betrekking hebben op het onderhouden, wijzigen of uitbreiden van een al rechtsgeldig in de openbare ruimte van de gemeente aanwezig ondergronds netwerk; • Werkzaamheden met geringe overlast c.q. belemmeringen voor de omgeving; • Werkzaamheden waarbij geen asfalt rijbanen of andere verhardingen, wateren of groenvoorzieningen (in de zin van beplanting) worden gekruist; • Werkzaamheden waarbij geen boringen worden toegepast; • Werkzaamheden waarbij geen handhole wordt geplaatst. en die bedoeld zijn voor: • het aanbrengen/ verwijderen van kabels en leidingen met aaneengesloten te ontgraven lengte van minder dan 25 m¹ (gerekend vanaf de perceelgrens) in een reeds aanwezig netwerk; • het realiseren van incidentele (huis)aansluitingen waarbij clustering niet is toegestaan; • proefsleuven; • reparatie- of onderhoudswerkzaamheden aan het netwerk over een lengte van minder dan 25 m¹ dan wel van lasgaten, en niet zijnde het plaatsen van een nieuwe handhole of nieuwe en ondergrondse lasmoffen; of werkzaamheden met een grondoppervlakte van maximaal 10 m².
WIBON:	De Wet Informatie-uitwisseling Bovengrondse- en Ondergrondse Netten (WIBON) heeft tot doel gevaar of economische schade door beschadiging van ondergrondse kabels of leidingen te voorkomen. Hiertoe zijn netbeheerders verplicht om de geografische gegevens van hun belangen te registreren en te delen met grondroerders die hierom vragen.
woonerven:	De in dit handboek te hanteren term “woonerf” heeft betrekking op een openbare weg met een inrichting en verkeersbesluit conform een erf in de zin van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV). Dit is gedaan met de bedoeling om verwarring met het begrip erf uit de Telecommunicatiewet en de Concessiewet te voorkomen.

3.4 Verwijzingen

In dit handboek wordt op diverse onderdelen verwezen naar onder meer normen en richtlijnen. Hieronder is een beknopte omschrijving weergegeven van de belangrijkste normen en richtlijnen.

CROW:	CROW is het nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte. Organisatie ontwikkelt, verspreidt en beheert praktisch toepasbare kennis voor beleidsvoorbereiding, planning, ontwerp, aanleg, beheer en onderhoud. Dit gebeurt in samenwerking met alle belanghebbende partijen, waaronder Rijk, provincies, gemeenten, adviesbureaus, uitvoerende bouwbedrijven in de grond-, water- en wegebouw, toeleveranciers en vervoerorganisaties.
NEN:	Nederlands Normalisatie instituut Het Nederlandse centrum van normalisatie helpt bedrijven en andere partijen om onderling heldere en toepasbare afspraken te maken. NEN draagt bij aan veiligheid, gezondheid, milieu en innovatie. Bedrijfsleven en andere partijen maken in normcommissies zelf afspraken over producten en werkwijzen. NEN bemiddelt in het afwegen van de verschillende belangen en zorgt voor neutrale procesbegeleiding. NEN biedt direct toegang tot Europese (NEN-EN) en mondiale normalisatieplatforms.
NPR:	Nederlandse Praktijk Richtlijnen De NPR geeft toelichting op en aanwijzingen voor het verantwoord gebruik van de NEN- en NEN-EN normen.
RAW:	De RAW-systematiek, beheerd en onderhouden door CROW, is een algemeen gebruikte standaard voor bestekken in de grond-, water- en wegebouw (GWW). Bij de meeste werken in de GWW wordt de RAW-systematiek gevolgd.

4 GRAAFTOESTEMMING(EN) EN OVERIGE TOESTEMMING(EN) VOOR (GRAAF)WERKZAAMHEDEN

4.1 Vergunning en/of instemmingsbesluit

1. Voor groot geprogrammeerd werk in openbare grond dient voorafgaand aan de (graaf)werkzaamheden een vergunning en/of instemmingsbesluit te worden aangevraagd. Onder groot geprogrammeerd werk wordt verstaan:
  - (Graaf)werkzaamheden met een sleuflengte > 25 m¹ dan wel > 10 m²;
  - Het maken van een (raket) boring, boogzinker of persing;

- Het plaatsen van een handhole of ondergrondse lasmoffen.
  - Werkzaamheden in het asfalt / gesloten verharding.
2. De vergunning of instemming geldt voor openbare gronden in (aankomend) eigendom/beheer van gemeente.
  3. Aanvrager moet zelf onderzoeken en vaststellen wie de eigenaar/beheerder is van de gronden waarin (graaf)werkzaamheden verricht moeten worden. Ten aanzien van (graaf)werkzaamheden in gronden waarvan gemeente geen eigenaar/beheerder is, dient door aanvrager zelf toestemming(en) en/of instemming(en) en/of vergunning(en) te worden aangevraagd bij de betreffende (particuliere)grondeigenaar/beheerder. Indien dergelijke gronden aansluiten aan het bij de gemeente aan te vragen tracé, moet aanvrager een afschrift van bedoelde toestemming(en) en/of instemming(en) en/of vergunning(en) bij de aanvraag aan de gemeente voegen.
  4. Bij de aanvraag van de graaftoestemming, dient de aanvrager zelf onderzoek te verrichten naar (eventueel) verdachte locaties ten aanzien van bodemverontreiniging. Over (eventueel) ernstig vermoedelijk ernstig verontreinigde locaties kan de aanvrager informatie inwinnen bij bodemloket@rudutrecht.nl. Indien sprake is van een verdachte locatie/bodemverontreiniging zie hoofdstuk 9.
  5. Een instemmingsbesluit en/of vergunning vervalt automatisch indien daarvan niet binnen zes maanden na afgifte gebruik is gemaakt.

4.2 Beëindiging graaftoestemming

1. Een graaftoestemming eindigt door een intrekkingbesluit:
  - Indien binnen een termijn van drie maanden na afgifte geen begin met de in de vergunning vermelde (graaf)werkzaamheden is gemaakt;
  - Indien binnen een termijn van drie maanden na afgifte de (graaf)werkzaamheden zijn gestaakt;
  - Indien de aan de vergunning verbonden voorschriften of beperkingen niet in acht worden genomen;
  - Indien het belang van een veilig gebruik van de openbare ruimte dit noodzakelijk maakt;
  - Indien wijziging van bestaande wegen of aanleg van nieuwe wegen in de openbare ruimte dit noodzakelijk maakt.
2. Een vergunning vervalt automatisch zodra het werk is voltooid waarop de vergunning van toepassing is.
3. Een vergunning eindigt tevens als de vergunninghouder geen belang meer heeft bij het werk. Dit moet schriftelijk kenbaar worden gemaakt bij de GCKL.

4.3 Voorwaarden voor melding of aanvraag

1. De in dit hoofdstuk opgenomen voorwaarden zijn van toepassing op een aanvraag of melding voor (graaf)werkzaamheden, respectievelijk voorschriften en beperkingen voor een goedkeuring start graafwerk, instemmingsbesluit of vergunning.
2. Voor een melding van een instemmingsbesluit, aanvraag van een vergunning of voor een goedkeuring start graafwerk moet gebruik worden gemaakt van het registratiesysteem van de gemeente Vijfheerenlanden (op dit moment MOOR).
3. Bij de melding van een instemmingsbesluit of aanvraag vergunning moeten conform het bepaalde in de AVOI, in ieder geval de volgende gegevens worden verstrekt:
  - a. Een rechtsgeldig ondertekende machtiging indien het een melding betreft voor of namens een netbeheerder of andere opdrachtgever;
  - b. Naam, (email)adres en telefoon- en faxnummer van de netbeheerder, opdrachtgever en/of grondroerder van de kabels en/of leidingen, alsmede van de (te machtigen) uitvoerder waarvan de contactpersoon de Nederlandse taal machtig moet zijn;
  - c. Een opgave van aantal, soort en beoogd gebruik van de kabels en/of leidingen die direct, dan wel niet direct, in gebruik worden genomen en de lengte en breedte van de kabelsleuf;
  - d. Een opgave van direct betrokken belanghebbenden (waaronder omwonenden) en instanties die vooraf in kennis worden gesteld van de voorgenomen aanvang, beëindiging en aard van de (graaf)werkzaamheden;
  - e. Een afschrift van de verkregen (particuliere) instemming(en) en/of vergunning(en) van de overige beheerders van de openbare ruimte zoals het waterschap, Rijks- en provinciale waterstaat, Oasen en Gasunie, waarvoor de aanvrager of melder zelf moet inventariseren of dergelijke overige vergunningen en instemmingen nodig zijn en ze ook tijdig aan moet vragen;
  - f. Het voorgenomen tijdstip van aanvang en beëindiging van de (graaf)werkzaamheden;
  - g. Een opgave van ondergrondse of bovengrondse kasten inclusief de situering en afmetingen daarvan;
  - h. Een opgave van hetgeen door of namens de netbeheerder ondernomen is om te voldoen aan de verplichting inzake het (mede)gebruik van voorzieningen;

- i. Een opgave van alle overige van belang zijnde feiten en omstandigheden, gelet op de in de AVOI genoemde belangen;
  - j. Een uitvoeringsplan, in ieder geval inhoudende:
    - 1. Volledige en duidelijk leesbare tekeningen, op basis van de BGT, van het gewenste tracé inclusief opgave van de te verbinden locaties, met als schaal 1:500;
    - 2. Een opgave van de eventueel te plaatsen objecten, alsmede van de situering daarvan;
    - 3. Een beschrijving van de maatregelen voor de bereikbaarheid en bescherming van in de openbare gronden aanwezige kabels en leidingen;
    - 4. Een omschrijving van eventuele opbrekingen van de verhardingen;
    - 5. Een verkeersplan conform CROW-publicatie 96b; dit plan kan ook nodig zijn voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning; de aanvrager of melder pleegt ten behoeve van dit verkeersplan zelf overleg met onder andere politie, verzorgings- en hulpdiensten, particuliere en openbare vervoerders en met de gemeente ten einde zorgvuldige afstemming en voorinformatie te bereiken. Het verkeersplan dient minimaal 14 dagen van tevoren ingediend te zijn. Een vooraankondiging dient minimaal 5 dagen van tevoren gezet te zijn;
    - 6. De maatregelen ter bescherming van de openbare voorzieningen (waaronder bomen en straatmeubilair);
    - 7. De maatregelen voor de bereikbaarheid van percelen en opstallen in de nabijheid.
  - k. De planning van het gehele werk inclusief de fasering en werkvolgordes.
4. Bij de melding van (graaf)werkzaamheden moeten in elk geval de volgende gegevens worden verstrekt:
- a. Naam, adres en ondertekening van de netbeheerder (dan wel diens gemachtigde) en de uitvoerende partijen, waarbij de contactpersoon de Nederlandse taal machtig dient te zijn;
  - b. De dagtekening van de melding;
  - c. De lengte van de sleuf die wordt opengebroken;
  - d. Het oppervlak van het lasgat dat wordt opengebroken.
5. Gegevens die digitaal beschikbaar zijn, moeten bij voorkeur ook digitaal ingediend worden via het daartoe door de gemeente geaccordeerde systeem.
6. De netbeheerder, dan wel diens grondroerder, is op grond van het algemene aansprakelijkheidsrecht gehouden tot het, op basis van redelijkheid en billijkheid, vergoeden van alle schade, geleden en te lijden door de gemeente, voortvloeiende uit de door of vanwege de netbeheerder uit te voeren (graaf)werkzaamheden. De berekening van de schadevergoeding is gebaseerd op vijf kostensoorten: herstel-, onderhouds-, beheers- en degeneratiekosten of werkelijke kosten, met als uitgangspunt kostendekkendheid voor de gemeente.
- Voor de berekening van de schadevergoeding worden als basis gehanteerd de tarieven conform de landelijke 'Richtlijn tarieven (graaf)werkzaamheden (telecom): Richtlijn voor gemeenten ten behoeve van het berekenen van tarieven voor herstel-, onderhouds-, beheer- en degeneratiekosten bij (graaf)werkzaamheden door aanbieders in openbare gronden die in eigendom of beheer zijn van gemeenten' (meest recente versie) en volgens de laatst vastgestelde landelijke tarieven, welke toepasselijkheid op termijn geëvalueerd wordt, waarna mogelijke aanpassing plaatsvindt. Voor het herstel van asfalt hanteert gemeente de laatst vastgestelde landelijke tarieven volgens Het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL) leidraad voor asfalt.
- Voor het herstel van groenvoorzieningen hanteert gemeente project specifieke tarieven. Voorafgaand aan het verlenen van de graaftoestemming dient netbeheerder, dan wel diens grondroerder, hiertoe een offerte aan te vragen bij gemeente.

4.4 Voorbereidingstraject

- 1. Aanvrager moet zelf inventariseren of naast de graaftoestemming een aparte omgevingsvergunning noodzakelijk is en moet deze bij de gemeente separaat en tijdig aan vragen. In het algemeen kan worden gesteld dat voor (graaf)werkzaamheden die strikt binnen de door de gemeente vastgestelde kabel en leidingstroken worden uitgevoerd vrijstelling kan worden verkregen voor de omgevingsvergunning.
- 2. Aanvrager is tevens gehouden om kennis te nemen van de APV en tijdig alle in dat kader voor het werk benodigde vergunningen, ontheffingen en dergelijke aan te vragen en te verkrijgen.
- 3. Aanvrager moet zelf inventariseren welke toestemming(en) en/of instemming(en) en/of vergunning(en) er van overige beheerders van openbare ruimte zoals het waterschap, Rijks- en provinciale Waterstaat, Oasen en Gasunie nodig zijn voor het betreffende werk en deze separaat en tijdig aan vragen. Een afschrift van bedoelde toestemming(en) en/of instemming(en) en/of vergunning(en) moet bij de aanvraag graaftoestemming worden gevoegd.
- 4. In het geval de (graaf)werkzaamheden ten behoeve van doorgaande kabels en leidingen particuliere eigendommen doorkruisen, moet de aanvrager vooraf toestemming voor het leggen en liggen van betreffende grondeigenaar hebben verkregen. Een afschrift van deze toestemming(en) moet

- bij de aanvraag graaftoestemming worden gevoegd. Deze bepaling geldt niet voor de eigen klantaansluiting van de betreffende grondeigenaar.
5. Indien in opdracht of op initiatief van de gemeente (graaf)werkzaamheden plaatsvinden, heeft de gemeente de coördinerende rol ten aanzien van afstemming, planning en samenhang van door derden uit te voeren (graaf)werkzaamheden.
  6. Ten behoeve van het verkrijgen van een omgevingsvergunning en/of graaftoestemming, kan het noodzakelijk zijn om vooraf verkeersplannen in te dienen. Aanvrager pleegt daartoe zelf overleg met onder andere politie, verzorging- en hulpdiensten, particuliere- en openbare vervoerders alsmede met de gemeente teneinde zorgvuldige afstemming en voorinformatie te bereiken.
  7. De aanvrager is gehouden om de uitvoeringsplanning van het werk zoveel mogelijk af te stemmen met de gemeentelijke evenementenkalender en het reguliere gemeentelijke onderhoudsprogramma voor de openbare ruimte.
  8. Alle (graaf)werkzaamheden die uitgevoerd worden in het openbare beheergebied van de gemeente moeten minimaal vijf werkdagen voorafgaand aan de start van het werk worden aangemeld via de procedure volgens bijlage 2.
  9. Alle (graaf)werkzaamheden die uitgevoerd worden in openbare gronden binnen de gemeente moeten door graaftoestemminghouder of zijn rechtsgeldig gemandateerde grondroerder uiterlijk één werkdag na beëindiging van het werk worden afgemeld via het digitale loket MOOR.
  10. De aanvrager is verplicht de gegevens te verstrekken waarnaar het elektronisch informatiesysteem vraagt. Informatie over het verkrijgen van een account, alsmede de procesbeschrijving is aangegeven in bijlage 2 van dit HKL.
  11. Na ontvangst van de melding beoordeelt de gemeente binnen vijf werkdagen of en zo ja, onder welke eventueel aanvullende voorwaarden (graaf)werkzaamheden mogen worden uitgevoerd.
  12. Graaftoestemminghouder ontvangt van de gemeente via het digitale loket MOOR een schriftelijke reactie op zijn aanmelding. Indien de aanmelding is gehonoreerd, moet de goedkeuring, samen met een kopie van het aanmeldingsformulier en eventueel de graaftoestemming, gedurende het werk op de werklocatie aanwezig zijn. De goedkeuring op de aanmelding is geldig gedurende tien werkdagen na afgifte.
  13. De exacte startdatum en doorloopplanning van het werk moeten bij de aanmelding worden opgegeven en mogen daarna niet meer worden gewijzigd. Indien op de aangegeven datum niet gestart is met het werk vervalt de goedkeuring, tenzij de graaftoestemminghouder aan kan tonen dat het werk niet kon worden gestart door weersomstandigheden of onverwachte en door graaftoestemminghouder niet te voorkomen of te voorziene hinder op de werklocatie.

4.5 Procedure werkzaamheden van niet ingrijpende aard

1. Voorwaarde voor het verkrijgen van een graaftoestemming voor werkzaamheden van niet ingrijpende aard, is wel dat het werk betrekking heeft op het onderhouden, wijzigen en/of uitbreiden van een reeds rechtsgeldig in de openbare ruimte van de gemeente aanwezige ondergrondse nuts- en/of telecommunicatie infrastructuur.
2. Voor een solo te plaatsen handhole of kabelinspectieput moet echter een volledige aanvraag graaftoestemming worden ingediend. Dit in verband met het beslag op ondergrondse ruimte van de voorziening waardoor een zorgvuldige toetsing en afstemming met overige gebruikers noodzakelijk is.
3. Indien in opdracht of op initiatief van de gemeente (graaf)werkzaamheden plaatsvinden, heeft de gemeente de coördinerende rol ten aanzien van afstemming, planning en samenhang van door derden uit te voeren (graaf)werkzaamheden.
4. Bij de aanvraag graaftoestemming moet een nauwkeurig tijdschema en een werktekening worden gevoegd.

4.6 Uitzonderingsprocedure spoedeisend werk/calamiteit

1. Spoedeisende werkzaamheden, noodzakelijk in verband met een ernstige belemmering of storing in de dienstverlening via het betreffende net en waarvan uitstel niet mogelijk is, moeten direct na signalering en altijd voor aanvang van de uitvoering worden gemeld via de procedure volgens bijlage 2.
2. Calamiteiten moeten direct na signalering en altijd voor aanvang van de uitvoering worden gemeld via de procedure volgens bijlage 2.
3. Wanneer de calamiteit van dusdanige aard en/of omvang is dat hulpdiensten moeten worden ingeschakeld, is de netbeheerder hiervoor verantwoordelijk. Hiervoor kan het landelijke alarmnummer 112 worden gebruikt. Tevens moet ook het gemeentelijke meldpunt worden gewaarschuwd, Hiervoor kan gebeld worden naar het algemene nummer 088-599 7000;
4. Indien het noodzakelijk is dat, voor de (verkeers)veiligheid en/of bescherming van de volksgezondheid, direct afzettingen worden geplaatst en/of (een deel van) de openbare ruimte wordt afgesloten, zal de gemeente hiervoor de opdrachten verstrekken.

5. De werkzaamheden zoals genoemd onder lid 4 worden uitgevoerd door- of namens de gemeente. De kosten die moeten worden gemaakt zullen door de gemeente worden gedeclareerd bij de betreffende netbeheerder.

4.7 Voorschriften en beperkingen bij de graaftoestemming

1. Ter bescherming van haar belangen kan het college in ieder geval aan de graaftoestemming voorschriften en beperkingen verbinden over het medegebruik van voorzieningen, zoals kabelsleuven, kabelgoten en geleidingen alsmede het inpassen van zogenaamde weesleidingen en een borgstelling eisen voor de nakoming van verplichtingen die gesteld zijn bij de voorschriften en beperkingen aan de graaftoestemming.
2. De wijze van uitvoering bij aanleg, onderhoud, verplaatsing en opruiming van kabels en leidingen, alsmede medegebruik van voorzieningen moet gebeuren conform de bepalingen in dit HKL.

4.8 Tijdelijk opschorten van de graaftoestemming

1. In geval van extreme weersomstandigheden (bijvoorbeeld wateroverlast, zware sneeuwval of ijzel en vorst), waarbij de uitvoering van de (graaf)werkzaamheden tot overlast voor de bewoners en/of schade voor de gemeente door bijvoorbeeld breuk van vastgevroren bestrating materiaal en/of niet goed te verdichten ondergrond leidt, zal de gemeente overgaan tot het tijdelijk opschorten van een verleende graaftoestemming ("opbreekverbod"). De graaftoestemminghouder en grondroerder zijn gehouden zich aan onderstaande richtlijnen te houden, ook al heeft de gemeente (nog) geen expliciete melding van een opbreekverbod gemaakt:
  - Op het weerstation KNMI in De Bilt gelden de volgende condities:
    - o Om 07.00 uur een geregistreeerde temperatuur van -4 °C of lager;
    - o Om 10.00 uur een geregistreeerde temperatuur van -2 °C of lager;
    - o Om 07.00 uur een geregistreeerde temperatuur tussen 1 °C en -3 °C en om 10.00 uur daaropvolgend een geregistreeerde temperatuur van -1 °C of lager.
2. Het instellen en het opheffen van het opbreekverbod geschiedt door de GCKL.
3. Indien netbeheerder en gemeente vooraf overeen komen dat, tijdens een opschortingsperiode zoals bedoeld in lid 1, reguliere werkzaamheden aan netwerken voor levering van gas, water en/of elektriciteit niet langer kunnen worden uitgesteld, kan de gemeente onder strikte voorwaarden een ontheffing voor het betreffende werk verlenen. Uitgangspunten hierbij zijn in ieder geval:
  - De uitvoering van het werk mag niet leiden tot overmatige overlast voor omwonenden en het doorgaande verkeer;
  - De uitvoering van het werk mag geen verdere afname van de (verkeers)veiligheid en bereikbaarheid veroorzaken;
  - De uitvoering van het werk mag geen schade aan- of verminderde kwaliteit van naastliggende of kruisende belangen van de andere netbeheerders veroorzaken;

Direct na het opheffen van het algemene opbreekverbod moet de ontheffing houder op zijn kosten zorgen voor het, naar genoegen van de gemeente, weer in oorspronkelijke staat (wegprofiel, verharding, verhardingselementen alsmede laagopbouw en verdichting van de ondergrond) brengen van de doorgraven openbare ruimte.

4.9 Handhaving en sancties

1. Namens het college zal de gemeentelijk toezichthouder kabels en leidingen (GTKL) toezien op het naleven van de voorschriften door de graaftoestemminghouder en grondroerder. De GTKL zal controleren op onder andere:
  - de aanwezigheid van de vereiste instemming(en), vergunning(en) en/of goedkeuring start graafwerk;
  - de naleving van de graaftoestemmingsvoorwaarden;
  - de naleving van de afspraken met bewoners, politie en dergelijke;
  - de bereikbaarheid van de woonomgeving;
  - de ongestoorde exploitatie van andere leidingen;
  - de verdichting van de sleuf;
  - de kwaliteit van het herstel van de sleuf inclusief de verharding;
  - de schade aan verharding/groen binnen de invloedssfeer van het werk;
  - de veiligheid, wegfzetting, etc.
2. De gemeente is bevoegd de (graaf)werkzaamheden direct stil te leggen, zonder vergoeding van kosten, indien:
  - Er wordt gewerkt zonder graaftoestemming;
  - Er wordt gewerkt zonder voorafgaande aanmelding, met uitzondering van calamiteiten;

- De voorschriften zoals vermeld in de graaftoestemming niet worden nageleefd en/of afgeweken wordt van de overeengekomen uitvoeringsperiode;
  - Er wordt afgeweken van de tijdstippen zoals aangegeven in dit handboek, tenzij anders overeengekomen;
  - Er wordt gewerkt tijdens een periode waarin een opbreekverbod van kracht is;
  - Uitvoerend personeel zich onbehoorlijk, kwetsend en/of overlastgevend gedraagt;
  - Er onacceptabele verkeershinder en/of gevaarstelling voor het publiek ontstaat;
  - Aanwijzingen en geboden die door vertegenwoordigers van de gemeente worden gegeven niet onmiddellijk worden opgevolgd.
3. De (graaf)werkzaamheden mogen pas worden hervat na toestemming van de gemeente. Deze wordt in de regel pas verleend als de situaties die tot stilleggen hebben geleid naar genoeg van de gemeente afdoende en duurzaam zijn opgelost.
  4. In het geval door de gemeente ter plaatse geconstateerd wordt dat een werk in uitvoering is zonder dat de vereiste instemming of vergunning is verleend en het werk valt niet onder spoedeisend werk/calamiteit, geldt de volgende procedure:
Het uitreiken van een beschikking aan grondroerder, waarbij de grondroerder direct de (graaf)werkzaamheden moet staken en het opleggen van de verplichting aan betreffende grondroerder om de ondergrond, verharding en openbare ruimte weer in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Dit kan inhouden dat reeds gelegde voorzieningen weer moeten worden verwijderd.
  5. In het geval door de gemeente achteraf geconstateerd wordt dat een werk in uitvoering is, of is uitgevoerd zonder dat de vereiste instemming of vergunning is verleend en het werk is niet bij de gemeente aangemeld als spoedeisend werk/calamiteit, zal de gemeente de verplichting vorderen aan de netbeheerder waarvoor het uitgevoerde voor bedoeld is om de ondergrond, verharding en openbare ruimte weer in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Dit kan inhouden dat reeds gelegde voorzieningen weer moeten worden verwijderd.
  6. Indien de grondroerder die het betreffende werk uitvoert, bij de onder lid 4 genoemde vordering op eerste aanzegging in gebreke blijft bij het opvolgen van de door de gemeente uitgebrachte aanwijzingen of verplichtingen, zal de gemeente de voor het in oorspronkelijke staat terugbrengen van de openbare ruimte benodigde werkzaamheden (laten) uitvoeren.
  7. Indien de netbeheerder bij de onder lid 5 genoemde vordering op eerste aanzegging in gebreke blijft bij het opvolgen van de door de gemeente uitgebrachte aanwijzingen of verplichtingen, zal de gemeente de voor het in oorspronkelijke staat terugbrengen van de openbare ruimte benodigde werkzaamheden (laten) uitvoeren.
  8. Alle kosten en gevolgen terzake, alsmede de kosten voortvloeiend uit de opschorting en eventuele verdere herstelverplichtingen zullen worden verhaald op de netbeheerder waar het werk voor bedoeld is.

4.10 Oplevering en onderhoud

1. Direct na het definitief herstellen van de ondergrondse- en bovengrondse openbare ruimte moeten de graaftoestemminghouder en/of grondroerder dit melden aan de GTKL. Deze zal op het betreffende werk een opleveringsbeproeving (schouw) uitvoeren.
2. Eventuele, bij deze opleveringsbeproeving geconstateerde tekortkomingen zullen door de GTKL worden genoteerd in een proces verbaal van opnemings. Dit proces verbaal wordt aan graaftoestemminghouder en/of grondroerder gestuurd.
3. De in het proces verbaal van opnemings aangegeven tekortkomingen moeten binnen veertien kalenderdagen door graaftoestemminghouder en/of grondroerder worden hersteld. Zodra het herstel is voltooid, moeten graaftoestemminghouder en/of grondroerder het herstel gereed melden bij de GTKL. Deze zal op het betreffende herstel een hernieuwde opleveringsbeproeving (schouw) uitvoeren.
4. Als bij de opleveringsbeproeving geen tekortkomingen (meer) zijn geconstateerd, zal door de GTKL het proces verbaal van oplevering worden opgesteld. Dit proces verbaal wordt aan graaftoestemminghouder en/of grondroerder gestuurd.
5. Na de acceptatie van de herstelde openbare ruimte zijn graaftoestemminghouder en/of grondroerder gedurende een onderhoudstermijn van twaalf maanden, gerekend na het moment van de ondertekening van het proces verbaal van oplevering door de gemeente, verantwoordelijk voor het in stand houden van de hoedanigheid en kwaliteit van de geaccepteerde herstelde ondergrond en verharding.
6. De graaftoestemminghouder en/of grondroerder nodigen de gemeente tijdig, doch tenminste veertien dagen voor afloop van een onderhoudstermijn, uit om een gezamenlijke finale opleveringsopname uit te voeren.
7. Eventuele, tijdens de onderhoudstermijn door de GTKL geconstateerde gebreken zullen door de GTKL schriftelijk worden gemeld aan de graaftoestemminghouder en/of grondroerder. De aangegeven gebreken moeten binnen zeven kalenderdagen door graaftoestemminghouder en/of

grondroerder worden hersteld. Zodra het herstel is voltooid moeten graaftoestemminghouder en/of grondroerder het herstel gereed melden bij de GTKL.

8. Indien de graaftoestemminghouder en/of grondroerder bij herstel (als bedoeld onder 3 of 7) in gebreke blijven, zal de graaftoestemmingverlener de herstelwerkzaamheden laten uitvoeren door een derde partij. Alle hieraan verbonden kosten worden bij de graaftoestemminghouder in rekening gebracht.

5 RICHTLIJNEN TEN BEHOEVE VAN DE TRACE ENGINEERING

5.1 Eisen ten aanzien van de tracébeplanning

1. Bij de tracébeplanning van leidingen zijn drie aspecten van belang:
  - De horizontale ligging;
  - De verticale ligging;
  - De onderlinge afstand tussen de kabels en leidingen in de ondergrond.

Het doel van deze liggingen is:

- Een optimaal gebruik van de openbare ruimte;
- Een ongestoorde exploitatie van leidingen;
- Optimaliseren van de veiligheid.

2. Horizontale ligging
  - In het tracé, bij een standaard tracé breedte zonder bomen en gerekend vanaf erfgrans/gevel, worden de distributieleidingen volgens een vaste volgorde (zie bijlage 1) ingedeeld. In het overig deel van de openbare weg liggen de transportleidingen. Met nadruk wordt erop gewezen dat bovengenoemd basisprincipe moet worden nagestreefd. De werkelijke situatie kan echter afwijken, waardoor de gemeente genoodzaakt is een andere indeling te bepalen.
  - In bermen langs rijbanen is de afstand tot de zijkant van de verharding ten minste gelijk aan de diepteligging, tenzij anders wordt overeengekomen.
3. Aanvullende eisen voor horizontale ligging
  - (Graaf)werkzaamheden aan- of bij groenvoorzieningen en bomen worden zoveel mogelijk vermeden. Is dit onvermijdelijk dan wordt eerst overleg met de GCKL gevoerd, ongeacht er sprake is van een verlegging in een nieuw of een bestaand tracé.
  - Bij het passeren van bomen moeten een aantal in dit handboek omschreven, voorzorgsmaatregelen worden getroffen die schade aan bomen en/of te leggen kabel/leiding voorkomt. Waar mogelijk zullen bij voorkeur alternatieve routes worden gekozen.
  - Indien voor nieuwe kabels een tracé buiten de wortelzone niet mogelijk is, kan de gemeente bepalen dat de wortelzone gepasseerd moet worden door het boren van mantelbuizen onder de wortelzone.
4. Verticale ligging
  - In de ondergrond, bij een standaard tracébreedte zonder bomen en gerekend vanaf erfgrans/gevel, worden de distributieleidingen en transportleidingen volgens een vaste diepte ingedeeld.
  - Met nadruk wordt erop gewezen dat voornoemd basisprincipe moet worden nagestreefd. In bepaalde gevallen kan de gemeente een andere diepteligging toestaan.
  - Uitgangspunten bij verticale ligging:
    - o Distributieleidingen liggen niet dieper dan transportleidingen;
    - o Vrij verval leidingen hebben voorrang boven drukleidingen;
    - o Bij kruisingen van leidingen met andere leidingen bedraagt de tussenruimte (verticale dagmaat) tenminste 0,20 meter;
    - o Strook tussen 0,75 meter en 0,90 meter beneden het (toekomstige) maaiveld voor de (huis)aansluitingen van het riool vrijhouden.
5. Aanvullende eisen voor verticale ligging

Bij boringen/persingen, in welke vorm ook, is de diepteligging afhankelijk van de situatie ter plaatse. De minimale verticale dagmaat ten opzichte van de te kruisen leidingen bedraagt tenminste 0,50 meter, waarbij de te boren/persen leiding onder de bestaande leiding moet worden gevoerd. Genoemde minimale verticale dagmaat moet aantoonbaar worden gegarandeerd om afwijkingen tijdens de uitvoering op te vangen.

  - Bij het kruisen van sloten/open watergangen moet een minimale gronddekking van 1,00 meter ten opzichte van de ontwerpdiepte van de bodem van de watergang worden aangehouden.

- Indien de aanwezige bodem van de watergang lager ligt dan de ontwerpdiepte moet een gronddekking van 2,00 meter ten opzichte van de aanwezige bodem worden aangehouden. Een en ander conform de eisen van het vigerende waterschap.
6. **Kruising gesloten verhardingen**
Het opbreken van gesloten verhardingen is zonder voorafgaand overleg met en verkregen toestemming van de GCKL niet toegestaan, waarbij door aanvrager aangetoond moet worden dat de gewenste opbreking niet te vermijden is.
  7. **Ligging nabij andere objecten**
Objecten die kunnen worden beïnvloed door de tracering en aanleg van leidingen moeten vooraf door de aanvrager worden geïdentificeerd. Objecten kunnen onder meer zijn: bestaande wegen, spoorwegen, waterlopen, voetpaden, primaire- en secundaire waterkeringen, kademuuren, viaducten, tunnels, naastliggende leidingen, bomen en gebouwen.
  8. **Ketenprincipe**
In een tracé kunnen secties voorkomen waarvoor door derden toestemming(en) en/of instemming(en) en/of vergunning(en) moet worden verleend. Deze secties kunnen onder meer zijn: kruisingen van rijks-, provinciale- en waterschap wegen, kruisingen van waterwegen, kruisingen van primaire- en secundaire waterkeringen of kruisingen van particuliere eigendommen. De gemeente zal pas overgaan tot behandeling van de aanvraag graaftoestemming als deze compleet is, wat in ieder geval inhoudt dat door alle betreffende derde belanghebbenden schriftelijk toestemming(en) en/of instemming(en) en/of vergunning(en) is verleend.

5.2 Bepalingen ten aanzien van de engineering/werkvoorbereiding

1. De aanvrager is verplicht om in zijn werkvoorbereiding te inventariseren welke netbeheerders belangen hebben in het beoogde tracé, deze te informeren over de voorgenomen (graaf)werkzaamheden en gegevens over de aard en ligging van die belangen op te vragen. In ieder geval zal er een oriëntatiemelding moeten worden gedaan bij het Kadaster, sectie KLIC.
2. De aanvrager moet zich overtuigen van de plaats van alle reeds in het werk gelegen kabels en leidingen. Hiertoe moet in het beoogde tracé proefsleuven worden gegraven. De locaties voor de proefsleuven dienen samen met de GTKL bepaald te worden.
3. Van de gemaakte proefsleuven en de maatvoeringen van de daarin aangetroffen kabels en leidingen houdt aanvrager een actuele registratie bij die op eerste aanzeggen aan de GCKL wordt overhandigd. Indien afwijkingen van het vigerende standaard dwarsprofiel, dan wel het door gemeente aangewezen standaard tracé, worden geconstateerd zal de GTKL in overleg met aanvrager een nieuw beoogd tracé aanwijzen.
4. De aanvrager is bij het maken van proefsleuven gehouden de AVOI, het HKL en WIBON bepalingen stipt na te leven.
5. Kabels en leidingen van de netbeheerder die, door het graaftoestemming plichtige werk, blijvend buiten gebruik worden gesteld, dan wel kabels en leidingen die de afgelopen 10 jaar geen dienst hebben gedaan/niet in gebruik zijn genomen, moeten in het vergunde werk worden verwijderd als zij in de te ontgraven sleuf liggen. De van toepassing zijnde wettelijke overgangsregelingen zullen hierbij worden gerespecteerd.
6. Bij de aanleg van stadsverwarmingsleidingen worden zo nodig bestaande kruisende leidingen in diepte aangepast, aangezien in stadsverwarmingsleidingen geen of zeer moeilijk zinkers kunnen worden toegepast en deze leidingen dus bij voorkeur op één diepteniveau moeten worden gelegd.
7. Indien kabels en leidingen onder een overbouwning worden gesitueerd, dan moet de afstand van de onderkant van de overbouwning tot het ter plaatse vastgestelde maaiveldpeil minimaal 2,50 meter bedragen. Dit in verband met de benodigde werkruimte voor mechanisch en/of ander materieel.
8. Koppelbalken van funderingen mogen alleen worden gekruist als de afstand tussen de bovenkant van de koppelbalken en het maaiveld tenminste 2,00 meter bedraagt en de te overbruggen ruimte tussen de koppelbalken is voorzien van een gewapende betonplaat waarboven de leidingen een veilige ligging verkrijgen.
9. Indien leidingen boven een onderbouwning worden gesitueerd, dan moet de diepte van de bovenkant van de onderbouwning ten opzichte van het ter plaatse vastgestelde maaiveld tenminste 2,00 meter bedragen. Dit in verband met benodigde gronddekking voor leidingen.
10. Tijdelijk aan te brengen voorzieningen in de openbare ruimte moeten de goedkeuring hebben van de beheerder van de openbare ruimte. Deze tijdelijke voorzieningen, waaronder damwanden en heipalen moeten na voltooiing van de (graaf)werkzaamheden worden verwijderd. Mocht dit om welke reden dan ook niet mogelijk zijn, dan kan door de beheerder van de openbare ruimte besloten worden deze voorzieningen tot een nader te bepalen maat onder het maaiveld te verwijderen. In de regel is deze maat minimaal 2,50 meter.
11. Bij het plannen van routes van kabels, leidingen en voorzieningen nabij bomen en in of nabij groenvoorzieningen, moeten de bepalingen uit hoofdstuk 11 van dit handboek strikt in acht worden genomen.

12. Er worden geen obstakels boven leidingen geplaatst. Indien geen andere oplossing mogelijk is, dan kan in overleg met de betreffende netbeheerder(s) onder voorwaarden en/of voorzieningen alsnog tot plaatsing boven leidingen worden overgegaan.
13. (Huis)aansluitingen worden zo veel mogelijk haaks op distributieleidingen aangelegd om geen beslag te leggen op de ruimte voor distributieleidingen.
14. Er kan sprake zijn van voorbereide (huis)aansluitingen, waarbij de voor de (huis)aansluitingen bedoelde buis, kabel of leiding al op de volledig benodigde lengte vanaf de hoofdleiding tot aan de klantaansluiting in de openbare grond tijdelijk moet worden opgeborgen (voornamelijk bij CAI-, FTTH- en datanetten). In die gevallen moet deze voorbereiding zo strak mogelijk opgerold en gebundeld, evenwijdig aan de erfgrans en op de profieldiepte worden weggezet tegen de erfgrans van het perceel waar de voorziening voor bedoeld is. Het hiervoor eventueel benodigde tracé en/of de wegkruisingen moeten tegelijk met de aanleg van de hoofdsleuf worden aangebracht.

5.3 Situering handholes

1. Voor aanleg van handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen), gelijktijdig met de aanleg van de bijbehorende leidingtracés, moet in de aanvraag iedere handhole en/of ondergrondse lasmof specifiek genoemd worden. De locatie van de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) moet middels een detailschets apart aangegeven zijn. De handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) worden in de te verlenen graaftoestemming specifiek benoemd.
2. Voor solo aanleg van handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) in bestaande tracés moet afzonderlijk instemming/vergunning verkregen worden. Dit verzoek moet eveneens voorzien zijn van detailschetsen van de geplande locaties.
3. De aanvraag moet vergezeld gaan van documentatie van het type toe te passen handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen). Tevens moet zijn bijgevoegd een schets met topografie 1: 200 van de gewenste locatie(s) van de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen).
4. Aanvrager moet een spitprofiel maken waaruit de ligging van alle aanwezige kabels en leidingen blijkt op de plaats waar de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) is/zijn geprojecteerd. Dit ingetekende profiel, aangevuld met een (digitale) foto('s), moet bij gereedmelding van het werk aan de GCKL worden overhandigd.
5. Tijdens de uitvoering kan alsnog de instemming/vergunning voor de aangevraagde locatie(s) worden ingetrokken als blijkt dat plaatsing tot onoverkomelijke problemen voor de gemeente of derden leidt. De graaftoestemminghouder zal in die gevallen samen met de GCKL een alternatief zoeken.
6. De exacte locatie(s) van de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) moet(en) altijd in overleg met de GCKL worden vastgesteld.
7. Nadat montagegat(en) ten behoeve van de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) is/zijn ontgraven, moet de GCKL in de gelegenheid worden gesteld aanwezig te zijn bij de daadwerkelijke plaatsing van de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen).
8. De handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) moet(en) op eerste aanzeggen van de gemeente voor rekening van de graaftoestemminghouder worden verplaatst of verwijderd ten behoeve van gemeentelijke werken.
9. De handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) en/of de ingaande en uitgaande buizen mogen geen hinder veroorzaken voor de bereikbaarheid van kabels en leidingen en bijbehorende onderdelen van de infrastructuur van derden en de gemeente. De graaftoestemminghouder is hiervoor altijd verantwoordelijk.
10. De handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) moeten geplaatst worden op een, naar oordeel van de gemeente, maatschappelijk verantwoorde plaats. In geen geval zal/zullen handhole(s) geplaatst mogen worden in kabel- en leidingtracés, parkeerplaatsen, uitwegen, op kruisingen, ter plaatse van de aansluitlocatie van woningen en binnen een afstand van drie meter vanaf bomen.
11. Afgaande en inkomende buizen en kabels moeten onder de eventueel aanwezige kabels en/of leidingen van derden worden gelegd. De in- en uitgaande buizen van handhole(s) moet(en) onderlangs het tracé uitgebogen worden naar de handhole(s) toe. Verweving van het kabel- en/of buizenstelsel moet zoveel mogelijk worden voorkomen.
12. Handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) mogen niet geplaatst worden nabij (hoofd)rioleringen, (hoofd)leidingen en/of huis- en bedrijfsaansluitingen van de nuts-/telecombedrijven. Minimale afstand is 1,00 meter. Wanneer niet aan deze voorwaarden kan worden voldaan, moet aanvrager zelf contact op nemen met de betreffende eigenaar van de aansluiting teneinde van hem schriftelijke toestemming te verkrijgen voor een belemmering van zijn rechten. Deze toestemming is onderdeel van de aanvraag graaftoestemming.
13. De handhole(s) waarvan, ter beoordeling van de gemeente, aangenomen kan worden dat deze bij normale bedrijfsvoering maximaal twee keer per jaar geopend gaan worden moeten zodanig aangebracht worden dat het deksel van de handhole een minimale dekking heeft van 0,25 meter onder maaiveld. Verder moet de handhole ingebed en afgedekt worden met straatzand conform de vigerende RAW-bepalingen.

14. De handhole(s) waarvan, ter beoordeling van de gemeente, aangenomen kan worden dat deze bij normale bedrijfsvoering meer dan twee keer per jaar geopend gaan worden moeten voorzien zijn van een zwart gecoate, geprofileerd stalen putdekselconstructie van de ter plaatse vereiste verkeersklasse. De handhole moet zodanig aangebracht worden dat het deksel van de handhole na zetting van het omringende straatwerk gelijk ligt met het peil van het omringende maaiveld (bovenkant elementenverharding). Verder moet de elementenverharding rond de handhole ingeknipt worden in het bestaande verband.
15. De maximaal toegestane uitwendige breedte van de handhole is 0,70 meter. Indien dit niet toepasbaar is door ruimtegebrek, moet een andere locatie worden bepaald of meerdere handholes van een kleiner formaat worden toegepast. Bij handholes van afwijkend formaat moeten de specificaties daarvan vooraf ter goedkeuring aan de GCKL worden voorgelegd.
16. De handhole(s) moet zodanig worden geplaatst en gefundeerd dat alle soorten wegverkeer over de plaats van de handhole kunnen rijden of erop staan zonder dat daardoor verzakkingen optreden als gevolg van bezwijken of verzakken van de handhole.
17. Bij plaatsing in de rijweg, of een onderdeel daarvan, moet de handhole worden voorzien van een deksel dat bestand is voor belastingen conform verkeersklasse D400 volgens NEN-EN 124. De handhole(s) moet(en) zodanig aangebracht worden dat het deksel van de handhole na zetting van het omringende straatwerk gelijk ligt met het peil van het omringende maaiveld (bovenkant elementenverharding). Verder moet de elementenverharding rond de handhole ingeknipt worden in het bestaande verband.
18. De handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen) blijft/blijven eigendom van de graaftoestemminghouder. De graaftoestemminghouder draagt zorg voor het beheer van de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen), waartoe behoort het op eerste aanzegging van de GCKL op de juiste hoogte stellen van de handhole.
19. De graaftoestemminghouder blijft altijd aansprakelijk voor alle schade en gevolgschade die mogelijk ontstaat door de aanwezigheid van de handhole(s) en/of ondergrondse lasmof(fen).

5.4 Bovengrondse voorzieningen behorend bij kabel- /leidingnet

1. De exacte plaats van bovengrondse voorzieningen behorend bij een kabel-/leidingnet, waaronder kabelkasten, verdeelkasten, onderstations en andere kasten moet altijd in overleg met gemeente worden vastgesteld.
2. De GTKL moet minimaal één werkdag voorafgaand aan de plaatsing door de netbeheerder of uitvoerder op de hoogte worden gebracht om eventueel aanwezig te kunnen zijn bij de plaatsing ervan.

6 VOORSCHRIFTEN TEN AANZIEN VAN DE UITVOERING

6.1 Inventariseren bestaande kabels en leidingen

1. De graaftoestemminghouder moet zich, voor de start van de (graaf)werkzaamheden, overtuigen van de plaats van alle reeds in het werk aanwezige kabels en leidingen.
2. Dit moet gebeuren door het tijdig opvragen van de leidinggegevens en overige voorwaarden bij het Kadaster, sectie KLIC, dan wel bij de betreffende netbeheerders. Op de werklocatie moeten, naast een kopie van de graaftoestemming en de gewaarmerkte graaftoestemmingtekening(en), eveneens de maatvoeringstekeningen met leidinggegevens van alle in de ondergrond aanwezige kabels- en leidingen aanwezig zijn.
3. De graaftoestemminghouder moet zich overtuigen van de plaats van alle reeds in het werk gelegen kabels en leidingen door het graven van proefsleuven. De locaties voor de proefsleuven dienen samen met de GTKL bepaald te worden.
4. Van de gemaakte proefsleuven en de maatvoeringen van de daarin aangetroffen kabels en leidingen houdt graaftoestemminghouder een actuele registratie bij die op eerste aanzeggen van de GCKL wordt overhandigd. Indien afwijkingen van het vigerende standaard dwarsprofiel dan wel het door gemeente aangewezen tracé worden geconstateerd zal de GTKL in overleg met graaftoestemminghouder een nieuw tracé uitzetten.
5. De graaftoestemminghouder moet bij het maken van proefsleuven de AVOI, het HKL en WIBON bepalingen stipt naleven.

6.2 Informatie en communicatie

1. Namens de graaftoestemminghouder moet er altijd één aan te spreken verantwoordelijke persoon op het werk aanwezig zijn. De naam van deze persoon moet bij alle betrokken partijen bekend zijn. Deze persoon heeft tot taak te controleren en te verifiëren dat alle gespecificeerde materialen worden toegepast en dat de constructiewerkzaamheden worden uitgevoerd volgens het bestek, de specificaties, de tekeningen en de gemaakte afspraken, alsmede dat de uitvoering geschiedt overeenkomstig het gestelde in de graaftoestemming. Hij moet de door GTKL en andere toezichthouders gevraagde informatie verstrekken en de nodige medewerking verlenen om hun werk mogelijk maken.

2. De voertaal op het werk is Nederlands. Graaftoestemminghouder moet er voor zorgdragen dat de sleutelfunctionarissen in zijn projectorganisatie, dan wel van zijn grondroerder deze taal voldoende beheersen. Op de werklocatie dient tijdens de werkzaamheden minimaal één persoon aanwezig te zijn die de Nederlandse taal goed beheerst.
3. Bij projecten zullen, ter beoordeling van de graaftoestemminghouder en/of grondroerder, op regelmatige tijden bouwvergaderingen worden gehouden, waarbij in ieder geval de GCKL of GTKL wordt uitgenodigd.
4. Van deze vergaderingen zal de graaftoestemminghouder en/of grondroerder notulen opmaken en aan de GCKL toezenden.
5. Bij (graaf)werkzaamheden waarbij de bereikbaarheid van belanghebbenden en/of omwonenden tijdelijk wordt verminderd, alsmede bij grotere wegafzettingen, moet de grondroerder namens de graaftoestemminghouder minimaal één week voor aanvang van de (graaf)werkzaamheden de belanghebbenden en omwonenden schriftelijk op de hoogte stellen. De gemeente zal de wijze waarop dit moet gebeuren vaststellen, waarbij de gemeente de omvang en de gevolgen van het werk in haar beoordeling zal betrekken. De grondroerder zal van iedere schriftelijke aankondiging een afschrift naar de gemeente sturen.

6.3 Door de gemeente ter beschikking te stellen bouwstoffen

1. De gemeente stelt in principe geen bouwstoffen ter beschikking. Graaftoestemminghouder moet zelf zorgen voor het leveren en aanbrengen van de benodigde bouwstoffen en verhardingselementen. De GTKL kan op verzoek de specificaties van elementenverharding aanleveren.
2. Indien de gemeente besluit dat het esthetisch fraaier is om uitsluitend oude materialen te gebruiken voor het herstel van de verharding stelt de gemeente een kleine hoeveelheid van deze materialen (indien voorradig) op de gemeentewerf om niet ter beschikking. Indien veel oude materialen benodigd zijn, dient graaftoestemminghouder zelf voor het verkrijgen en de aanvoer zorg te dragen. Indien de benodigde materialen niet op voorraad zijn, zal graaftoestemminghouder het werk moeten uitstellen, dan wel voor eigen kosten het werk tijdelijk dichtmaken met andere materialen naar genoegen van de gemeente. Zodra te leveren materialen zijn afgeleverd zal graaftoestemminghouder op zijn kosten het werk met deze materialen definitief herstellen.

6.4 Verkeersmaatregelen en bereikbaarheid

1. De (graaf)werkzaamheden moeten in overeenstemming met de gemeente zodanig worden gepland dat de belemmering van de bereikbaarheid van woningen en bedrijven tot het minimum wordt beperkt.
2. In geval van doodlopende straten of woonerven moet graaftoestemminghouder er zorg voor dragen, middels tijdelijke verkeersmaatregelen en/of aan te brengen tijdelijke voorzieningen (bijvoorbeeld rijplatenbanen, tijdelijke waterkruisingen en doorsteken door groenstroken), dat de bereikbaarheid per auto van aanliggende woningen en bedrijven tijdens de uitvoering van de (graaf)werkzaamheden zoveel mogelijk en de bereikbaarheid voor hulpdiensten altijd is gegarandeerd. Het aanbrengen, opruimen en weer in oorspronkelijke staat brengen van de openbare ruimte geschiedt door en voor rekening van de graaftoestemminghouder.
3. Te zake van het gestelde in lid 2, stelt aanvrager een gedetailleerde verkeers-, werk- en tijdplanning op die onderdeel uitmaakt van de (deel)aanvraag graaftoestemming. Gemeente kan verlangen dat separaat nog meer verkeersplanningen worden vervaardigd.
4. De toe te passen verkeersmaatregel(en) moet(en) voldoen aan de richtlijnen CROW publicatie 96B.
5. Indien de gemeente het noodzakelijk acht, met name bij afsluiten van belangrijke verkeerswegen, kan graaftoestemminghouder worden verplicht zoveel mogelijk 's nachts of in de avonduren de (graaf)werkzaamheden uit te voeren. Dit zal indien vooraf bekend bij graaftoestemming schriftelijk worden medegedeeld.
6. De noodzakelijke verkeersvoorzieningen ter plaatse van de uit te voeren werken moeten in overleg met de GTKL, door graaftoestemminghouder worden verzorgd. De kosten van de maatregelen komen ten laste van de graaftoestemminghouder. Een overzicht van de voorgenomen voorzieningen en maatregelen moet ten minste drie weken voor aanvang van de (graaf)werkzaamheden door de grondroerder bij de GCKL worden ingediend, tenzij anders is overeengekomen.
7. Als de door graaftoestemminghouder uit te voeren (graaf)werkzaamheden begeleid moeten worden door (een) tijdelijke verkeersregelinstantie(s) (VRI), dan moet de graaftoestemminghouder dit drie weken van tevoren melden bij de GCKL. Binnen vijf werkdagen na aanlevering zal door de gemeente het een en ander beoordeeld worden. Eventuele opmerkingen zullen door aannemer verwerkt moeten worden alvorens de tijdelijke VRI in gebruik te nemen. Incidenteel kan het voorkomen dat, voor een tijdelijke VRI in gebruik kan worden genomen, het noodzakelijk is dat de gemeente eerst een tijdelijk verkeersbesluit vaststelt.
8. Verkeersvoorzieningen die tijdelijk geen dienst doen, moeten door graaftoestemminghouder direct verwijderd, dan wel afgedekt worden tot het tijdstip dat deze weer nodig zijn. Het afvoeren van

deze voorzieningen moet op een zodanig zorgvuldige wijze gebeuren dat er geen beschadigingen optreden aan gemeentelijke en particuliere eigendommen.

9. Indien de tijdelijke verkeersvoorzieningen in een verharding aangebracht moeten worden, moet het te verwijderen verhardingsmateriaal door en voor rekening van graaftoestemminghouder worden afgevoerd en na verwijderen van de verkeersvoorziening weer terug aangebracht worden in de oorspronkelijke staat. Indien tijdelijke verkeersmaatregelen bevestigd zijn aan straatmeubilair zal bij beschadiging het straatmeubilair hersteld/vernieuwd moeten worden.
10. Graaftoestemminghouder draagt zorg voor een regelmatige en voldoende controle op de instandhouding van verkeersborden, wegbebakening en -afzettingen, ook buiten de normale werktijden en moet zorgen voor het zo spoedig mogelijke herstel van in het ongereede geraakte verkeersvoorzieningen. Dit geldt ook voor de door de gemeente geplaatste verkeersvoorzieningen. Eventuele aanwijzingen door de GTKL, met betrekking tot verkeersmaatregelen moeten direct worden opgevolgd.
11. De verkeersmaatregelen en voorzieningen mogen maximaal 72 uur voor aanvang van de (graaf)werkzaamheden, buiten functie (afgedraaid), worden aangebracht. Het in functie brengen (omdraaien) mag pas twee uur voorafgaand aan de aanvang van de (graaf)werkzaamheden gebeuren. Na afloop van de (graaf)werkzaamheden moeten de verkeersvoorzieningen, direct zodra de situatie dit toelaat, weer buiten functie worden gesteld (afgedraaid). Indien de (graaf)werkzaamheden worden onderbroken en de situatie laat dit toe dan moeten de verkeersvoorzieningen buiten functie worden gesteld gedurende het staken van de (graaf)werkzaamheden. Twee uur voor de hernieuwde opstart van het werk moeten de verkeersvoorzieningen weer in functie worden gesteld. De vooraankondiging bij een volledige afsluiting dient 10 werkdagen van te voren te worden geplaatst
12. Tijdelijke bebording mag niet aangebracht worden aan bestaande verticale elementen en lichtmasten.
13. De aannemer of onderaannemer die verkeersvoorzieningen opzet en/of verwijdert, moet in het bezit zijn van een KOMO-procescertificaat op basis van de BRL-9101 conform het KIWA Reglement voor Procescertificatie.
14. De aannemer of onderaannemer die verkeersregelaar(s) levert, moet in het bezit zijn van een geldig certificaat volgens de vigerende wettelijke verplichtingen. De verkeersregelaars moeten individueel gecertificeerd zijn.
15. Graaftoestemminghouder draagt zorg voor de bereikbaarheid van woningen, winkels en openbare gebouwen en dergelijke voor (mindervalide) voetgangers en (brom)fietsers. In overleg met de betrokkenen kan de gemeente aan de mate van bereikbaarheid nader inhoud geven.
16. Graaftoestemminghouder houdt het gemotoriseerde bestemmingsverkeer naar woningen, winkels, bedrijven, bouwwerken, landerijen en dergelijke, in overleg met de betrokkenen, zoveel mogelijk in stand. Indien met de betrokkenen geen overeenstemming kan worden bereikt over de beperking van de bereikbaarheid, verzoekt de grondroerder tijdig bemiddeling van de gemeente.
17. Bouwmaterialen moeten goed afgeschermd worden, zodat derden daartoe geen toegang hebben.
18. De stallingsplaats van haspel-, vracht-, directie-, materiaalwagens en dergelijke moet in overleg met de gemeente worden bepaald. Hiervoor moet in het kader van de APV door de grondroerder instemming of vergunning worden verkregen.
19. Plaatsing van obstakels moet voldoen aan CROW-publicatie 130, "richtlijn voor het markeren van onverlichte obstakels"

6.5 Beperking van overlast

1. Het is niet toegestaan om op zaterdagen, zondagen alsmede nationale feestdagen opbrek-, graaf-, kabel-, aanvulling-, verdichting-, en/of bestratingswerkzaamheden uit hoofde van regulier werk in de openbare ruimte te verrichten, tenzij in de graaftoestemming expliciet anders is aangegeven.
2. Het is niet toegestaan om op werkdagen, uitgezonderd de dag voorafgaande aan een zaterdag of nationale feestdag, vóór 07.00 uur en na 18.00 uur opbrek-, graaf-, kabel-, aanvulling-, verdichting-, en/of bestratingwerkzaamheden uit hoofde van regulier werk in de openbare ruimte te verrichten, tenzij in de graaftoestemming anders is aangegeven.
3. De dag voorafgaande aan een zaterdag of nationale feestdag moet om uiterlijk 18.00 uur alle (graaf)werkzaamheden gereed zijn en alle verhardingen zijn hersteld en gesloten.
4. Tijdens de verkeersspits (7.30 uur tot 9.00 uur en 16.00 uur tot 18.00 uur) mogen geen (graaf)werkzaamheden op of langs hoofdwegen en gebiedsontsluitingswegen plaatsvinden. De gemeente kan de graaftoestemminghouder verplichten (graaf)werkzaamheden 's nachts uit te voeren.
5. In winkelstraten en op evenementenpleinen mogen geen opbrekingen zijn of worden uitgevoerd gedurende de door de gemeente in het kader van de APV, namens het college vergunde evenementen, inclusief de opbouw- en afbreekperiode. Hieronder vallen onder andere:
  - De periode tussen de Kerstdagen en Nieuwjaarsdag

- Koningsdag;
- De wekelijkse markten;
- Lokale evenementendagen.

Een afschrift van de evenementenkalender is te verkrijgen bij de gemeente.

6. Voorafgaand aan het graven van hoofdgeulen moeten, indien op het werk van toepassing, de voorzieningen ten behoeve van de klantaansluitingen op/in/onder de eigen erven worden aangebracht.
7. Bij (graaf)werkzaamheden waarbij de bereikbaarheid van belanghebbenden en/of omwonenden tijdelijk wordt verminderd, alsmede bij grotere wegafzettingen, moet graaftoestemminghouder uiterlijk drie weken van tevoren een verkeersplan op stellen en door de gemeente laten goedkeuren. In het plan moet aangegeven worden op welke wijze de bereikbaarheid van panden, woonerven en dergelijke tijdens de (graaf)werkzaamheden wordt gegarandeerd, welke omleidingsroutes er worden uitgezet en welke voorzieningen hiervoor tijdelijk worden getroffen, dan wel aangebracht. Minimaal twee weken voor aanvang van de (graaf)werkzaamheden moeten de belanghebbenden en/of omwonenden schriftelijk en tevens door middel van informatieborden langs alle aanliggende wegen op de hoogte worden gebracht. De gemeente zal de wijze waarop dit moet gebeuren vaststellen, waarbij de gemeente de omvang en de gevolgen van het werk in haar beoordeling zal betrekken.
8. Graaftoestemminghouder moet alles doen wat op grond van de meest actuele inzichten redelijkerwijs mogelijk is en verwacht mag worden om hinder als gevolg van bijvoorbeeld lawaai, stank, modder en dergelijke veroorzaakt door voertuigen, machines, apparaten en dergelijke tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Indien graaftoestemminghouder bij hoge uitzondering door de gemeente wordt toegestaan 's avonds en/of 's nachts te werken, is graaftoestemminghouder verplicht in verband hiermee aanwijzingen van de gemeente op te volgen en zelf zorg te dragen voor de benodigde aanvullende instemmingen en/of vergunningen en/of ontheffingen.
9. Graaftoestemminghouder moet tijdens en na het uitvoeren van (graaf)werkzaamheden de begaanbare trottoir- en wegverhardingen vrij van verontreinigingen houden.
10. Indien er sprake is van een calamiteit, spoedeisende werkzaamheden of overige bijzondere omstandigheden kan, ter beoordeling van het college, worden afgeweken van hetgeen is bepaald in lid 1 tot en met 9.

6.6 Voorbereide (huis)aansluitingen

1. Er kan sprake zijn van voorbereide (huis)aansluitingen, waarbij de voor de (huis)aansluitingen bedoelde buis, kabel of leiding al op de volledig benodigde lengte gemeten vanaf de hoofdleiding tot aan de klantaansluiting, in de openbare grond tijdelijk moet worden opgeborgen (voornamelijk bij CAI-, FTTH- en datanetten). In die gevallen moet deze voorbereiding zo strak mogelijk opgerold en gebundeld, verticaal op de juiste diepte onder een beschermende voorziening worden weggezet tegen en evenwijdig aan de erfgrens van het perceel waar de voorziening voor bedoeld is. De hiervoor eventueel benodigde tracés of straatoversteken moeten tegelijk met de aanleg van de hoofdsleuf worden aangebracht.

7 VOORSCHRIFTEN WERKEN IN OPENBARE RUIMTE

7.1 Algemene voorwaarden

1. Tenzij anders is voorgeschreven, mag per dag geen grotere sleuflengte worden gemaakt dan op die dag kan worden gedicht en afgetrild. Volledig herstellen van bestrating moet binnen 24 uur na afloop van de (graaf)werkzaamheden gebeuren. Op de werkdagen voorafgegaan aan een zaterdag of nationale feestdag moet de bestrating nog diezelfde dag voor 18.00 uur volledig zijn hersteld. Als dit aantoonbaar niet haalbaar is en de sleuf dieper is dan 0,50 meter moet dit volledig in de bouwhekken.
2. Dwarssleuven in trottoir, fietspad en/of rijweg, alsmede langssleuven ter hoogte van in/opritten naar parkeergelegenheden op eigen erf, garageboxen, erven en terreinen van bedrijven, moeten dezelfde dag worden bestraat en afgewerkt. Indien een en ander niet mogelijk is, moeten noodmaatregelen worden getroffen zodat de bereikbaarheid van genoemde objecten dezelfde dag weer gegarandeerd is.
3. Bij het graven van een sleuf in de lengterichting langs een gefundeerde weg dient minimaal een afstand van 0,50 meter tussen de rand van de sleuf en de rand van de wegfundering te worden aangehouden.
4. Oversteekbuizen, mantelbuizen en overige beschermingsmaatregelen moeten minimaal 0,25 meter aan weerszijden van het te kruisen verhardingsvlak door lopen.
5. Na het afwerken van de bestrating mag geen puin, grond, zand en/of afval van de (graaf)werkzaamheden op het werk meer voorkomen.
6. Het herstel van de openbare ruimte zal in beginsel door of in opdracht van de graaftoestemminghouder geschieden. In bijzondere omstandigheden kan de gemeente aangeven dat zij het herstel

van de openbare ruimte in eigen beheer zal laten uitvoeren voor rekening van de netbeheerder. Uitzonderd hiervan zijn beplantingen, deze worden altijd door de gemeente, voor rekening van graaftoestemminghouder en/of grondroerder hersteld. Het plantvak dient wel plant klaar afgewerkt te worden met schone zwarte grond.

7. Het herstel van de openbare ruimte dient direct na voltooiing van het werk te worden uitgevoerd. In overleg met de GTKL kan hier zo nodig van worden afgeweken. Totdat de openbare ruimte geheel is hersteld, dient de graaftoestemminghouder en/of grondroerder de afzettingen en verkeersvoorzieningen in stand houden.
8. In het geval van verhardingen niet ouder dan vijf jaar, moet met de gemeente overlegd worden over de wijze waarop de vereiste kwaliteit bereikt gaat worden. In het geval dat de door de gemeente gewenste kwaliteit niet kan worden bereikt, kan zij verzoeken om de kabels en leidingen via een ander tracé te leggen dan wel de verharding over de volle breedte opnieuw te leggen.
9. Ter plaatse van nieuwbouw-, reconstructie- en herbestratingprojecten kunnen er tussen de gemeente en civiele aannemers garantie afspraken bestaan inzake de aanwezige verharding. In die gevallen kan gemeente van de graaftoestemminghouder en/of grondroerder verlangen dat het herstel van de verharding, op kosten van graaftoestemminghouder en/of grondroerder door betreffende contractpartij wordt uitgevoerd.
10. Er mag pas worden gestart met graafwerk als met de GTKL overeenstemming is bereikt over het te ontgraven tracé.
11. Graaftoestemminghouder is verplicht om tijdens de uitvoering de bepalingen aangaande de WION na te leven.
12. Voor het aanvullen van de sleuf of een pers-, dan wel montage- of lasgat moet(en) de netbeheerder(s) van de vrij gegraven naastliggende en/of kruisende kabel(s) en/of leiding(en) altijd in de gelegenheid worden gesteld om zijn/hun kabel(s) en leiding(en) te inspecteren. Graaftoestemminghouder is verplicht om de informatieverstrekking en coördinatie terzake uit te voeren.
13. Voor het inmeten van kabels en leidingen moet de leiding goed worden gefixeerd, opdat bij het verder aanvullen van de sleuf de leiding niet meer kan verschuiven.
14. Graaftoestemminghouder moet zelf het dagelijkse toezicht houden op de uitvoering. Het toezicht van de gemeente beperkt zich tot het controleren van het naleven van de bepalingen uit de graaftoestemming, de APV, AVOI en het HKL.
15. Tenzij vooraf schriftelijk anders is voorgeschreven, mag nimmer meer dan 40,00 meter straat of erf moeilijk bereikbaar zijn voor gemotoriseerde hulpdiensten zoals brandweer en/of ambulance. Indien een en ander niet mogelijk is moet graaftoestemminghouder in overleg met- en ter goedkeuring van betreffende hulpdiensten noodmaatregelen treffen.

7.2 Ontgraven en verdichten sleuf en/of montage-/lasgat

1. Indien er in een te graven sleuf meerdere lagen grondsoorten zijn moeten deze apart worden ontgraven en op dezelfde diepte weer terug worden gebracht. De lagen moeten afzonderlijk worden verdicht. Indien er worteldoek of ander constructie materiaal aanwezig is en kapot getrokken is moet dit, in overleg met de gemeente, met een overlap van 0,50 meter aan weerszijde van de sleuf hersteld worden. De verschillende lagen dienen gescheiden ontgraven en opgeslagen te worden. Als dit niet gebeurt kan GTKL eisen dat dit op kosten van de grondroerder hersteld wordt
2. De plaats van een eventuele opslag van uitgekomen sleufmateriaal moet vooraf in overleg met GTKL worden bepaald. Voor de opslaglocatie dient ontheffing aangevraagd te worden conform de Algemene Plaatselijke Verordening Vijfheerenlanden.
3. De aanvulling moet worden uitgevoerd in lagen van maximaal 0,30 meter, waarbij elke laag mechanisch moet worden verdicht. Aandrukken met de bak van de kraan of aanrijden met de rups is niet voldoende.
4. Onder de verharding moet het oorspronkelijke zandbed weer worden hersteld. Indien de oorspronkelijke dikte van het zandbed kleiner is dan 0,10 meter, zal de graaftoestemminghouder het te kort komende zand leveren en aanbrengen, waarbij de kosten van het nieuw zand voor rekening van de gemeente is.
5. Indien de uitkomende grond en/of bouwstoffen door de GTKL niet geschikt wordt geacht om terug aan te brengen, dan zal de graaftoestemminghouder voor rekening van de gemeente de aanvulling moeten uitvoeren met zand. De overtollige grond en/of bouwstoffen moeten in overleg met de GTKL en op kosten van de graaftoestemminghouder afgevoerd worden naar een erkende verwerker. Indien er mogelijkheden zijn om de overtollige grond en/of bouwstoffen elders te verwerken dient dit altijd in overleg te gaan met de GTKL.
6. Uitgevoerd straatwerk moet zijn afgetrild en ingeveegd met schoon zand bij betonelementen en brekerzand bij gebakken elementen. Zand uit de sleuf is hiervoor niet toegestaan.
7. De geroerde grond in berm of onverharde grond moet over de volle breedte worden aangevuld en verdicht conform de in dit hoofdstuk gestelde eisen. Het uitgegraven materiaal moet, vrij van stenen en dergelijke, met zorg in de juiste volgorde worden ingebracht om de oorspronkelijke profielopbouw zoveel mogelijk te herstellen. Daar waar nodig aanvullen met schone teelaarde.

7.3 Meten en registreren verdichtingsgraad geroerde grond

1. De graaftoestemminghouder moet door middel van vastgelegde verdichtingsmetingen aan de GTKL aantonen dat de verdichting zoals aangegeven in de in dit hoofdstuk genoemde normen is bereikt. Per meting moet in ieder geval aan weerszijden van de grondroering twee referentiemetingen zijn genomen tot de diepte van de ontgraving en een doelmeting in de verdichte ontgraving in de as tussen de twee referentiemetingen.
2. Uitgangspunt is dat de verdichting van de geroerde grond in de sleuf gelijk is aan de bestaande dichtheid van de omringende ongeroerde grond, tenzij de gemeente ter plaatse vooraf aangeeft dat een RAW-bepaling van toepassing is. Langere tracés dan 30 meter mogen pas dicht gemaakt worden na akkoord GTKL.
3. De graaftoestemminghouder moet de verdichtingswaarden aan het begin en vervolgens iedere 50,00 strekkende meter sleuf alsmede bij ieder gemaakt montage-/lasgat meten en schriftelijk of elektronisch vastleggen. Deze gegevens moeten op verzoek van de GTKL onmiddellijk aan de gemeente ter beschikking worden gesteld. De graaftoestemminghouder moet een registratiesysteem aan leggen en onderhouden waaruit op verzoek de locatie en waarden van de metingen zijn te verkrijgen, voor de zowel de GCKL als de GTKL.

7.4 Herstel elementenverharding

1. De wegverharding moet door de graaftoestemminghouder en/of grondroerder in minimaal dezelfde staat worden teruggebracht als aanwezig voordat de ontgraving werd uitgevoerd. Uitzondering hierop zijn situaties waarbij in gezamenlijke, schriftelijk vastgelegde vooropname van het tracé met de GTKL nadere afspraken zijn gemaakt. Voor tegelverharding wordt een breedte van 0,45 meter gehanteerd, voor klinkerverharding een breedte van 0,30 meter. Voor bijzonder verhardingen zal de gemeente het straten zelf (laten)uitvoeren. De kosten worden hiervoor bij de graaftoestemminghouder in rekening gebracht.
2. Alle materialen en elementen moeten onbeschadigd worden opgeleverd. De graaftoestemminghouder moet bij beschadiging zelf zorgen voor herstel en zorgen voor vervangend materiaal. Uitzondering hierop zijn situaties waarbij in gezamenlijke vooropname van het tracé met de GTKL nadere afspraken zijn gemaakt.
3. Al het te gebruiken (bestratings)materiaal moet van dezelfde soort, vorm, afmeting, kleur, afwerking en van minimaal dezelfde kwaliteit zijn als het oorspronkelijk aanwezige materiaal en de door de gemeente gebruikelijk toe te passen materialen.
4. Na het afwerken van de bestrating mag geen puin, grond, zand en/of afval van de (graaf)werkzaamheden op het werk meer voorkomen.

7.5 Herstel bijzondere wegfundaties

1. Indien de wegverharding niet op zand maar op een fundatie is gelegd moet door de graaftoestemminghouder en/of grondroerder deze fundatie in minimaal dezelfde staat worden teruggebracht als aanwezig voordat de ontgraving werd uitgevoerd. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn om nieuw beton of menggranulaat aan te voeren, dan wel cement toe te voegen aan het her te gebruiken granulaat. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het herstel van trottoirbanden die op beton zijn gefundeerd en wegfundatie met een infiltratiefunctie.
2. Indien een sleuf door een voorziening voor infiltratie van regenwater (Wadi) of daarmee gelijkgestelde constructie wordt gegraven, dient na afloop van de (graaf)werkzaamheden door graaftoestemminghouder en/of grondroerder de gehele wadi constructie weer in de oorspronkelijke vorm, hoedanigheid en functionaliteit te worden hersteld. Indien noodzakelijk dient graaftoestemminghouder en/of grondroerder op haar kosten de gehele wadi opnieuw te construeren.
3. Bij het graven van een sleuf in de lengterichting langs een gefundeerde weg dient minimaal een afstand van 0,50 meter tussen de rand van de sleuf en de rand van de wegfundering te worden aangehouden.

7.6 Herstel asfaltverharding

1. Zagen in asfaltverharding is in principe niet toegestaan. In overleg en tenzij een andere werkwijze niet mogelijk is kan hiervan worden afgeweken.
2. Geen asfalt zagen binnen 25 m1 uit een gebouw. In specifieke gevallen kan de GTKL eisen het tijdelijke herstel met asfalt te doen. Het asfalt dient machinaal te worden aangebracht. De minimale sleuf breedte voor de degeneratie vergoeding is 0,60 cm. Minimale sleufbreedte moet 0,30 cm zijn anders kan het niet verdicht worden.
3. Alvorens een asfaltconstructie te verwijderen moeten de sleufkanten worden ingezaagd. De vrijgekomen materialen worden onderscheiden in:
  - Teerhoudend;
  - Niet teerhoudend.

Asfalt verwijderen en/of verwerken conform CROW-publicatie 210 (Richtlijn omgaan met vrijkomend asfalt). De kosten voortkomend uit de in de CROW-publicatie 210 genoemde werkzaamheden zijn voor rekening van de graaftoestemminghouder.

4. Binnen vijf werkdagen na ondertekening van het begeleidingsformulier door de uitvoerende partij, moet bij de GTKL een kopie van het dossier met betrekking tot het in lid 1 genoemde worden ingeleverd, met daarin opgenomen:
  - Tekening waarop duidelijk de wegvak(ken) met teerverdachte lagen zijn aangegeven (oppervlakte, diepte en laagdikte);
  - Onderzoeksrapport van de boorkern(en) (laagopbouw en hoeveelheid teer per laag);
  - Frees- of schollenplan;
  - Plan voor het omgaan met vrijgekomen materialen;
  - (Kopie) weegbon(nen);
  - Vergunning tijdelijk opslagdepot (indien van toepassing);
  - Vergunning Wet milieubeheer (WM) van uitvoerende partij (een bewijs dat een omgevingsvergunning en inzamelvergunning gevaarlijk afval is verleend);
  - (Kopie van de) doorslag (bewijs van ontvangst) van het door de vergunde inrichting ondertekende begeleidingsformulier(en) (waarop aangegeven de aard, de hoeveelheid, de herkomst en de vervoerder).
5. De ontstane sleuf in de asfaltverharding moet over de volle breedte worden opgevuld en verdicht tot 0,40 meter onder de oppervlakte met zand en een top laag van 0,25 meter menggranulaat, sortering 0/31.5 mm. De ondergrond van de fundering en de funderingslaag moeten hersteld en verdicht zijn volgens de vigerende RAW-standaard.
6. Direct aansluitend aan de verdichting moet de sleuf in de asfaltverharding worden dicht gestraat in ten minste 0,05 meter brekerzand met betonstenen in blokverband in een ligging die geen gevaar oplevert. De bovenzijde van de stenen moeten gelijk liggen met het ingezaagde asfalt. De betonstenen moeten door de graaftoestemminghouder voor diens rekening worden geleverd.

8 AANSPRAKELIJKHEID EN SCHADE

8.1 Aansprakelijkheid

1. Ongeacht al dan niet verleende graaftoestemming van het college en/of goedkeuring door andere bevoegde instanties, is de netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder tegenover de gemeente en/of derden aansprakelijk voor schade als gevolg van de uitvoering van het werk.
2. De gemeente is niet aansprakelijk voor schade die netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder of derden lijden, ingeval kabels en/of leidingen van verschillende netbeheerders, door afwijking van de door gemeente gegeven aanwijzingen en richtlijnen, in lengterichting boven elkaar of te dicht bij elkaar zijn of worden gelegd.
3. Kabels en/of leidingen die zijn gelegd op eigen initiatief van netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder en die liggen in afwijking van aanwijzingen, richtlijnen en dergelijke van het college moeten op eerste aanzegging van het college door en voor rekening van de betreffende graaftoestemminghouder worden verlegd naar de door het college aan te geven plaats en/of hoogte.
4. Behoudens opzet of grove schuld van de gemeente, kan de gemeente geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor vorderingen van derden wegens schade, die het gevolg is van het uitvoeren van werkzaamheden van netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder.
5. De graaftoestemminghouder en, indien wordt gegraven zonder graaftoestemming, de betreffende netbeheerder, is aansprakelijk voor alle schade aan gemeente-eigendommen die het gevolg is van het (ver)leggen, verwijderen repareren en dergelijke van kabels en/of leidingen. Bij gecombineerde kabel- en/of leidingaanleg zijn de deelhebbende bedrijven hoofdelijk aansprakelijk jegens de gemeente.
6. Het bepaalde in het vierde en vijfde lid van dit artikel geldt ook indien het (ver)leggen c.q. verwijderen van kabels en/of leidingen wordt uitgevoerd in opdracht of op verzoek van de gemeente.
7. Indien een grondroerder een kabel c.q. leidingtracé wil aanleggen in een gebied waarvan vooraf is vastgesteld dat de bodem verontreinigd is, dan vervalt elke aansprakelijkheid van de gemeente. Een eventuele saneringsplicht ligt in die gevallen bij de grondroerder.
8. Het risico voor het afvoeren en aanvoeren van bouwstoffen ligt altijd bij de grondroerder. De grondroerder dient daarbij aan alle eisen en (milieu-)voorschriften te voldoen.

8.2 Schade

1. De netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder moet redelijkerwijs alle mogelijke maatregelen nemen om te voorkomen dat de gemeente en/of derden ten gevolge van het werk schade lijden. Bij boringen moet een boorplan / boorprofiel bij de vergunning / instemming toegevoegd zijn.

2. Indien tijdens (graaf)werkzaamheden schade ontstaat aan gemeentelijke eigendommen en/of eigendommen van derden, dient dit direct, doch uiterlijk binnen 24 uur na het ontstaan van de schade, door de betreffende graaftoestemminghouder en/of grondroerder per telefoon en per mail of fax te worden gemeld aan de GTKL en aan de eigenaar van het beschadigde object.
3. Het herstel van opgetreden schade vindt plaats in overleg met en voor rekening van de veroorzaker. Uitgangspunt bij het herstel van de (voorzien) schade als gevolg van de (graaf)werkzaamheden is dat de betreffende netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder de situatie in oorspronkelijke staat herstelt.
4. Niet alle schades die de gemeente als gevolg van (graaf)werkzaamheden lijdt, kunnen vooraf door middel van de vastgestelde tarieven voor leges en degeneratie worden gedekt. Dit is het geval bij:
  - Schade aan groenvoorzieningen;
  - Schade die ontstaat buiten de sleuf;
  - "Verborgen gebreken" die zich achteraf openbaren.
5. In geval van schade aan of vervanging van groenvoorzieningen zal de graaftoestemminghouder hiervan in kennis worden gesteld en gelegenheid krijgen om de schade te beoordelen. De gemeente zal voor herstel en/of vervanging zorgen. De kosten hiervan worden doorbelast aan de graaftoestemminghouder.
6. Schade aan groenvoorzieningen is aan de orde in de volgende situaties:
  - (Graaf)werkzaamheden waarbij de overlevingskans van de aanwezige beplanting gering is en deze dus moet worden vervangen;
  - (Graaf)werkzaamheden waarbij dicht in de buurt van bomen moet worden gewerkt;
  - Aantasting (ecologische) kwaliteit groeiplaats.

In deze gevallen zullen al vóór het verstrekken van de graaftoestemming specifieke afspraken worden vastgelegd. Afhankelijk van de omvang van het werk kan in de voorwaarden "het eerstejaars onderhoud groen" en "inboet beplanting na het eerste groeiseizoen" worden voorgeschreven. De schade aan bomen wordt vastgesteld op basis van de vigerende richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen (NVTB).

7. Bij ontstane schade buiten de sleuf en/of het werkgebied ten gevolge van (graaf)werkzaamheden zal, indien aantoonbaar, de betreffende netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder aansprakelijk worden gesteld. Hieronder vallen onder andere schade aan voet-/fietspaden, groenstroken en dergelijke als gevolg van rijden/parkeren door voertuigen en/of ander materieel. Afhankelijk van de situatie kan het wenselijk zijn voorafgaand aan de (graaf)werkzaamheden een (gezamenlijke) schouw uit te voeren waarbij de bestaande situatie wordt nagegaan en vastgesteld. Ontstane schades zullen door de GTKL worden vastgelegd in een schaderapport voorzien van fotomateriaal.
8. Bij schades die zich als gevolg van (graaf)werkzaamheden achteraf openbaren of bij verborgen gebreken, wordt indien aantoonbaar, de betreffende netbeheerder en/of graaftoestemminghouder en/of grondroerder alsnog aansprakelijk gesteld.

8.3 Veiligheid

1. Alle (graaf)werkzaamheden moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van de veiligheid. De op dit gebied van kracht zijnde voorschriften moeten op het werk beschikbaar zijn.
2. Het personeel dat bij de (graaf)werkzaamheden is betrokken, moet zijn geïnstrueerd met betrekking tot de op de werklocatie geldende wetten en regels ten aanzien van de uitvoering en veiligheid. Leidinggevend personeel van de grondroerder en de graaftoestemminghouder moeten erop toezien dat de van toepassing zijnde voorschriften worden nageleefd.
3. Voor de aanvang van de (graaf)werkzaamheden moet een veiligheids- en gezondheidsinstructie zijn opgesteld door graaftoestemminghouder en/of grondroerder en aan de GTKL zijn overhandigd en gemaild. In deze instructie moet minimaal het volgende zijn opgenomen:
  - De wijze waarop de veiligheid en bereikbaarheid van de openbare ruimte en de veiligheid van de burgers ter plaatse van de werklocatie(s) wordt geborgd;
  - De wijze waarop verontreiniging van het milieu wordt voorkomen respectievelijk beheerst;
  - De wijze waarop de afhandeling van calamiteiten (met name schade aan gas en/of waterleidingen waarbij uitstroming van gas of water plaatsvindt en elektriciteitsleidingen waarbij vuur of vonken vrijkomen dan wel de omgeving onder elektrische spanning komt of kan komen te staan) worden voorkomen respectievelijk beheerst;
  - De wijze waarop ongevallen worden afgehandeld.
4. De GTKL controleert vanuit de publieke taakstelling van de gemeente of het werk veilig wordt uitgevoerd en is bevoegd om, bij onveilige situaties, correctieve maatregelen af te dwingen.

8.4 Peilen en hoofdafmetingen

1. De gemeente hanteert voor het leggen van kabels en leidingen een standaard dwarsprofiel. Deze zijn voor de leidingtracés leidend. Indien het standaard dwarsprofiel niet haalbaar is moet vooraf met de GTKL een alternatief profiel bepaald worden.
2. Bij afwijkingen in diepteligging (in overleg en ter goedkeuring van de GTKL) zal een signaallint moeten worden aangebracht
3. In geval van aanleg van kabels en leidingen in een nieuwbouwsituatie waarbij (nog) geen woningen en dergelijke aanwezig zijn om als vaste punten voor maatvoering voor K&L tracering en revisie te dienen, zal de gemeente op aanvraag en kosten van de graaftoestemminghouder een digitale plantekening aanleveren.
4. Bij (graaf)werkzaamheden in particulier eigendom zal graaftoestemminghouder en/of grondroerder met betreffende grondeigenaar en/of projectontwikkelaar rechtstreeks afspraken moeten maken. De gemeente is hierin geen partij.
5. De aanwijzing door de gemeente zal zich in de in artikel 2 genoemde situatie verder beperken tot het aangeven van digitale coördinaten en de locatie en hoogtegegevens van de nabijgelegen peilbouten, zodat de graaftoestemminghouder door middel van eigen meetwerk in horizontale en in verticale zin zelfstandig de tracés in detail kan uitzetten.

9 VOORWAARDEN EN EISEN TEN AANZIEN VAN VERVUILDE GROND

9.1 Voorschriften voor werken in verontreinigde grond

1. Voor informatie over de verwachte gemiddelde bodemkwaliteit en bekende verontreinigingen in een bepaald gebied binnen de gemeente kan de aanvrager informatie inwinnen bij bodemloket@rudtrecht.nl. Voor het gebied van de voormalige gemeente Vianen is informatie ook beschikbaar op het Geoloket van de ODRU (www.odru.nl)
2. Graaftoestemminghouder moet altijd voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de Wet Bodembescherming (Wbb), de ARBO-wetgeving en andere evt. van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
Aandachtspunt:
Na inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt lid 2 en dient voldaan te worden aan de voorschriften uit de Omgevingswet.
3. Bij de aanvraag van de graaftoestemming, dient de aanvrager zelf onderzoek te verrichten naar (eventueel) verdachte locaties. Voor beschikbare informatie, zie 9.1.1.
4. Graaftoestemminghouder zal zelf alle benodigde maatregelen treffen om werkzaamheden uit te (kunnen) voeren op of nabij (eventueel) verdachte locaties.
5. Door de gemeente worden op eigen initiatief geen bodemonderzoeken verricht bij het aanleggen van kabels en leidingen door nutsbedrijven.
6. Indien een netbeheerder een kabel- en/of leidingtracé wil laten lopen door een gebied waarvan vooraf is vastgesteld dat de bodem (vermoedelijk) verontreinigd is, dan treedt de Wet bodembescherming in werking. Graven in de bodem wordt dan als saneringshandeling aangemerkt. Als eigenaar van de grond is de sanering een verantwoordelijkheid van de gemeente als eigenaar van de grond. In andere gevallen geeft de gemeente aan de grondroerder formeel toestemming om te graven. Vanaf dat moment is de grondroerder zelf verantwoordelijk om te handelen volgens aanwijzingen van het bevoegd gezag WBB.
Aandachtspunt:
Na inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt lid 6 en dient voldaan te worden aan de voorschriften uit de Omgevingswet.
7. Het besluit bodemkwaliteit (BBK) is (in vrijwel alle gevallen) van toepassing op het toepassen van grond, bagger en steenachtige bouwstoffen. Het kan echter voorkomen dat grond binnen een werk wordt ontgraven om later weer teruggeplaatst te worden, vooral bij het leggen van kabels en leidingen. Wanneer de grond bij een dergelijke tijdelijke uitname het werk niet verlaat en de samenstelling ervan niet veranderd wordt, komt de grond wettelijk gezien niet vrij en wordt het terugplaatsen ervan ook niet als 'toepassing' gezien. Het BBK is dan niet van toepassing. Zie 'Handvat tijdelijke uitname'. Dit geldt alleen voor niet-ernstig verontreinigde grond.
8. Voor tijdelijke uitname van sterk verontreinigde grond moet er altijd een BUS-melding tijdelijke uitplaatsing (BUS-TUP) ingediend worden bij het bevoegd gezag Wbb. Voor Vijfheerenlanden is dat de RUD Utrecht, namens de provincie Utrecht.
9. Bij het werken in een (vermoedelijk) ernstig geval van bodemverontreiniging (> 25 m3 grond) is de provincie Utrecht het bevoegde gezag en gelden de afwijkende en/of aanvullende voorschriften van de provincie vanuit de Wbb.
Aandachtspunt:
Na inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt lid 9 en dient voldaan te worden aan de voorschriften uit de Omgevingswet.
10. Het werken in de grond valt onder andere onder de Wbb (met name artikel 27 en 28) en als zodanig moet graaftoestemminghouder aantonen dat de vereiste procedures zijn doorlopen, alvorens tot

afvoer wordt overgegaan. Hiertoe moet de correspondentie met de betrokken instanties en/of bedrijven worden overhandigd aan de GCKL.

Aandachtspunt:

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt lid 10 en dient voldaan te worden aan de voorschriften uit de Omgevingswet.

11. Voor het afvoeren en verwerken van vervuilde grond en het leveren en aanvoeren van schone grond in regulier werk grond en/ of bouwstoffen die vrijkomen uit de sleuf blijven eigendom van de gemeente en zijn te onderscheiden naar:
12. Niet verontreinigd;
  - a. Schone grond (klasse AW) kan hergebruikt worden binnen de eigen gemeente of in de regio op basis van de bodemkwaliteitskaart en het gebied specifieke grondstromenbeleid. De niet elders toe te passen, overtollige grond en/of bouwstoffen moeten in overleg met de GTKL en op kosten van graaftoestemminghouder worden afgevoerd naar een gecertificeerde verwerker. De bijkomende kosten, zoals acceptatie- en beheerskosten komen eveneens voor de rekening van graaftoestemminghouder. LET OP: De grond is altijd PFAS-verdacht. Dus bij afvoer ook op PFAS laten onderzoeken. PFAS zit niet in het standaardstoffenpakket.
13. Verontreinigd;
  - a. Licht verontreinigde grond die valt binnen Klasse Wonen kan op veel plaatsen op grond van de bodemkwaliteitskaart en het grondstromenbeleid hergebruikt worden. Indien grond niet toegepast kan worden, of als de grond sterker verontreinigd is, moet graaftoestemminghouder na overleg met de gemeente de grond en/of bouwstoffen op eigen kosten, afvoeren naar een gecertificeerde verwerker. Kosten in verband met aantoonbare stagnatie in het door graaftoestemminghouder uit te voeren werk komen niet voor rekening van de gemeente. De acceptatiekosten voor het storten en/of verwerken van deze grond en/of bouwstoffen, alsmede de werkelijke onderzoekskosten, komen eveneens voor rekening van graaftoestemminghouder. LET OP: De grond is altijd PFAS-verdacht. Dus bij afvoer ook op PFAS laten onderzoeken. PFAS zit niet in het standaardstoffenpakket.
14. Bij het verhelpen van een calamiteit tijdens kantooruren kan de betreffende netbeheerder direct informatie inwinnen over de kwaliteit van de bodem ter plaatse bij de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht). Dit kan door de RUD te bellen (of de calamiteit te melden via handhaving-bodem@RUDUtrecht.nl Of via de website <https://rudutrecht.nl/bodemverontreiniging-melden>).
15. Als er bij het verhelpen van een calamiteit buiten kantooruren grond vrijkomt, dan moet betreffende netbeheerder er zorg voor dragen dat grond op milieu hygiënisch verantwoorde wijze op haar kosten tijdelijk wordt opgeslagen. De tijdelijk opgeslagen grond moet daarna, indien deze vervuild blijkt, op kosten van de betreffende netbeheerder op een milieu hygiënische verantwoorde wijze worden afgevoerd naar een erkende, gecertificeerde verwerker. Indien bij het verhelpen van een calamiteit grondwater moet worden onttrokken, moet altijd, voorafgaand aan het onttrekken, contact worden opgenomen met Waterschap Rivierenland.
16. Grond, (technisch) niet geschikt voor sleufaanvulling en/of verdichting; moet na aanwijzing van de gemeente door graaftoestemminghouder op haar kosten worden afgevoerd naar een gecertificeerde verwerker. De bijkomende kosten, zoals acceptatiekosten, komen voor rekening van graaftoestemminghouder. LET OP: De grond is altijd PFAS-verdacht. Dus bij afvoer ook op PFAS laten onderzoeken. PFAS zit niet in het standaardstoffenpakket.

9.2 Arbeidsomstandigheden bij werken in verontreinigde grond

1. De kosten gemoeid met de uitvoering van het Arbeidsomstandighedenbesluit komen voor rekening van graaftoestemminghouder.

10 ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK

1. Op bepaalde locaties is het verplicht om archeologisch onderzoek uit te voeren voorafgaand aan (graaf)werkzaamheden. Dit onderzoek is voor rekening van de graaftoestemminghouder.
2. Op de archeologische beleidsadvieskaarten (bijlage 3) is aangegeven op welke locatie en bij welke mate van bodemverstoring archeologische onderzoek verplicht is.
3. Als de conclusie uit het archeologisch vooronderzoek is dat er archeologische vondsten worden verwacht, dan de kosten die hier uit voortvloeien voor de graaftoestemminghouder.
4. Als de conclusie uit het archeologisch vooronderzoek is dat geen archeologische vondsten worden verwacht maar deze worden wel aangetroffen dat geldt hetgeen staat vermeld in paragraaf 10.1

10.1 Archeologische vondsten

1. Het kan voorkomen dat tijdens (graaf)werkzaamheden een archeologische toevalsvondst wordt gedaan. Op basis van artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet moet deze vondst worden gemeld.
2. Grondroerder moet de (graaf)werkzaamheden tot nadere order staken en direct contact opnemen met de gemeente en de GTKL.
3. De procedure is vervolgens als volgt:
  - Ter plaatse wordt in samenwerking met een archeoloog beoordeeld of een archeologisch vervolgonderzoek moet plaats vinden;
  - Archeologisch vervolgonderzoek (opgraving of begeleiding) wordt door een gecertificeerd archeologisch bedrijf uitgevoerd in opdracht en voor rekening van de gemeente;
  - Na onderzoek geeft de gemeente het betreffende gebied vrij om de (graaf)werkzaamheden te hervatten.
4. Kosten en/of schade door eventuele wachturen van personeel en/of vertraging van de (graaf)werkzaamheden veroorzaakt wegens een archeologisch onderzoek, word(t)(en) door de gemeente vergoed.

11 VOORWAARDEN EN EISEN TEN AANZIEN VAN GROENVOORZIENINGEN

11.1 Algemeen

1. De gemeente besluit aan de hand van de melding van graaftoestemminghouder of beplanting (bomen, heesters of gras) verwijderd of gesnoeid mag worden en, zo ja, of graaftoestemminghouder dit zelf mag uitvoeren en onder welke voorwaarden.
2. Uitgenomen beplantingsmateriaal alsmede gazon- en bermbedekking wordt geacht verloren te zijn gegaan en dient door- en op kosten van graaftoestemminghouder te worden afgevoerd en verwerkt.
3. Beplantingsmateriaal dat verloren is gegaan dient vervangen te worden. De voorwaarden over wie dit mag uitvoeren en de (kwaliteits)eisen voor het vervangend beplantingsmateriaal worden bepaald in overleg met de beheerder. De kosten hiervan zijn direct of indirect altijd voor de graaftoestemminghouder.

11.2 Eisen en uitvoering werkzaamheden bomen

1. Werkzaamheden rondom bestaande, te handhaven bomen, dienen te worden uitgevoerd conform de omschrijving op de Bomenposter (Normeninstituut), **zie bijlage 4**.
2. De wijze van graven binnen de wortelzone van te handhaven bomen dient vooraf te worden overlegd met de groenbeheerder van de gemeente. Goedkeuring van de groenbeheerder is benodigd alvorens kan worden gestart met de graafwerkzaamheden. Uitgangspunt is dat graven in deze zone alleen machinaal mag geschieden wanneer handmatig graven niet mogelijk is.
3. Binnen een, door de groenbeheerder van de gemeente, te bepalen afstand tot opgaande beplanting moeten activiteiten achterwege blijven, die beschadigingen aan bovengrondse en ondergrondse delen van de beplanting tot gevolg hebben.
4. Wortels van te handhaven bomen dikker dan 0,05 meter mogen niet worden afgestoken, doorgegraven, doorgezaagd, afgehakt of op een andere manier worden beschadigd.
5. Werkzaamheden binnen de wortelzone van een boom die op de lijst met behoudenswaardige bomen van de gemeente staan mogen alleen geschieden onder toezicht van de gemeente. De lijst met behoudenswaardige bomen kan bij de gemeente worden opgevraagd.
6. Wortels van bomen die op de gemeentelijke lijst met behoudenswaardige bomen staat en die dikker zijn dan 25mm in diameter, mogen niet verwijderd en/of beschadigd worden.
7. Werkzaamheden t.b.v. groenvoorzieningen dienen door een daartoe gespecialiseerd bedrijf te worden uitgevoerd. Een en ander ter goedkeuring van de groenbeheerder van de gemeente.
8. Snoeiwerkzaamheden en werkzaamheden aan beschadigingen van stammen, schors, takken en/of wortels dienen ter goedkeuring aan de groenbeheerder van de gemeente te worden voorgelegd.
9. Beschadiging aan bomen dient direct aan de groenbeheerder van de gemeente te worden gemeld.

11.3 Maatregelen in verband met bescherming te handhaven bomen

1. Te treffen maatregelen ten behoeve van bescherming van bomen dienen te worden genomen conform de omschrijving op de Bomenposter (Normeninstituut), **zie bijlage 4**.
2. Wanneer onder de kroon van te handhaven bomen gereden moet worden (uitsluitend na goedkeuring van de groenbeheerder) dient te alle tijde gebruik te worden gemaakt van rijplaten.
3. Te handhaven bomen mogen niet worden gebruikt voor de bevestiging van stropen, touwen, kabels, e.d. Ook mogen er in deze bomen geen draadnagels e.d. worden aangebracht. Tevens is het aanbrengen van markeringen op te handhaven bomen niet toegestaan.

4. Te handhaven bomen beschermen tegen schade door het plaatsen van een bouwhek, hoog 2 m, in driehoeksverband, dan wel (indien dit naar oordeel van de groenbeheerder niet mogelijk is) een vrijstaande palissade van latten om de stam.
5. Verlaging van het maaiveld binnen de wortelzone van te handhaven bomen is zonder toestemming van de groenbeheerder niet toegestaan.
6. Verhoging van het maaiveld binnen de wortelzone van te handhaven bomen is zonder toestemming van de groenbeheerder niet toegestaan.
7. Het verlagen van de grondwaterspiegel binnen de wortelzone van bomen die gehandhaafd blijven in het groeiseizoen (april tot december) de bomen minimaal 1 maal per dag watergeven. Hiervoor dient gebruik te worden gemaakt van oppervlaktewater met voldoende zuurstof te worden gebruikt.
8. Het inrichten van een werkterrein en/of opslaglocatie binnen de wortelzone van te handhaven bomen is niet toegestaan. Dat geldt ook voor grondopslag.
9. Ontgravingen binnen de wortelzone van te handhaven bomen zo snel mogelijk dienen te worden aangevuld.
10. Te handhaven beplanting, welke als gevolg van werkzaamheden aan de buitenlucht worden blootgesteld, moet zo snel mogelijk maar uiterlijk aan het einde van de werkdag, worden afgedekt met minimaal 0,05m uit het werk komend of door de aannemer te leveren zoet zand.
11. De afwatering rondom bomen dient te alle tijden te worden gegarandeerd, zodat geen wateroverlast kan ontstaan.
12. Het gebruik van machines die hoger zijn of kunnen zijn dan de onderkant van de kroon is niet toegestaan binnen de kroonprojectie.

11.4 Schade vergoeding bomen

1. Voor elke ten onrechte gerooide en/ of beschadigde boom, zal aan graaftoestemminghouder en/of grondroerder een boete per boom worden opgelegd, afhankelijk van de waarde van de betreffende boom, berekend volgens de vigerende richtlijnen van de NVTB 2013 (Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen). De taxatiekosten komen voor rekening van de graaftoestemminghouder.
1. Indien door onzorgvuldigheid of nalatigheid van de aannemer een te handhaven boom verloren gaat, zullen de opruim- en herplantkosten evenals de waarde van de verloren gegane boom in rekening worden gebracht aan de aannemer.
2. In geval van schade aan bomen, geeft de groenbeheerder van de gemeente een boomverzorgings-specialist opdracht de schade te herstellen. Deze kosten worden in rekening gebracht bij de aannemer.

11.5 Schade vergoeding houtachtige vegetatie, niet zijnde bomen

1. De schadevergoeding voor beschadiging toegebracht aan houtachtige vegetatie, niet zijnde bomen, bedraagt EUR 50,- per struik of vaste plant.

11.6 Schade vergoeding kruidachtige vegetatie

1. De schadevergoeding voor beschadiging toegebracht aan kruidachtige vegetatie bedraagt EUR 30,- per m². In geval van een combinatie van gewassen, bijv. gras en bolgewas bedraagt de schadevergoeding EUR 50,- per m².

12 OVERIGE EN SLOTBEPALINGEN

12.1 Titel

Deze regeling wordt aangehaald als: Handboek kabels en leidingen 2022 gemeente Vijfheerenlanden

12.2 Inwerkingtreding

De regeling treed in werking met ingang van de dag na die van de bekendmaking in het elektronisch gemeenteblad.

12.3 Intrekking

Gelijktijdig met de inwerkingtreding als bedoeld in 12.2 wordt ingetrokken het bestaande handboek kabels en leidingen gemeente Vijfheerenlanden van november 2019.

12.4 Hardheidsclausule

Het college van burgemeester en wethouders heeft de bevoegdheid op grond van afweging van de te behartigen belangen en met in acht name van de redelijkheid en billijkheid in incidentele en te motiveren gevallen af te wijken van de regels van dit handboek kabels en leidingen.

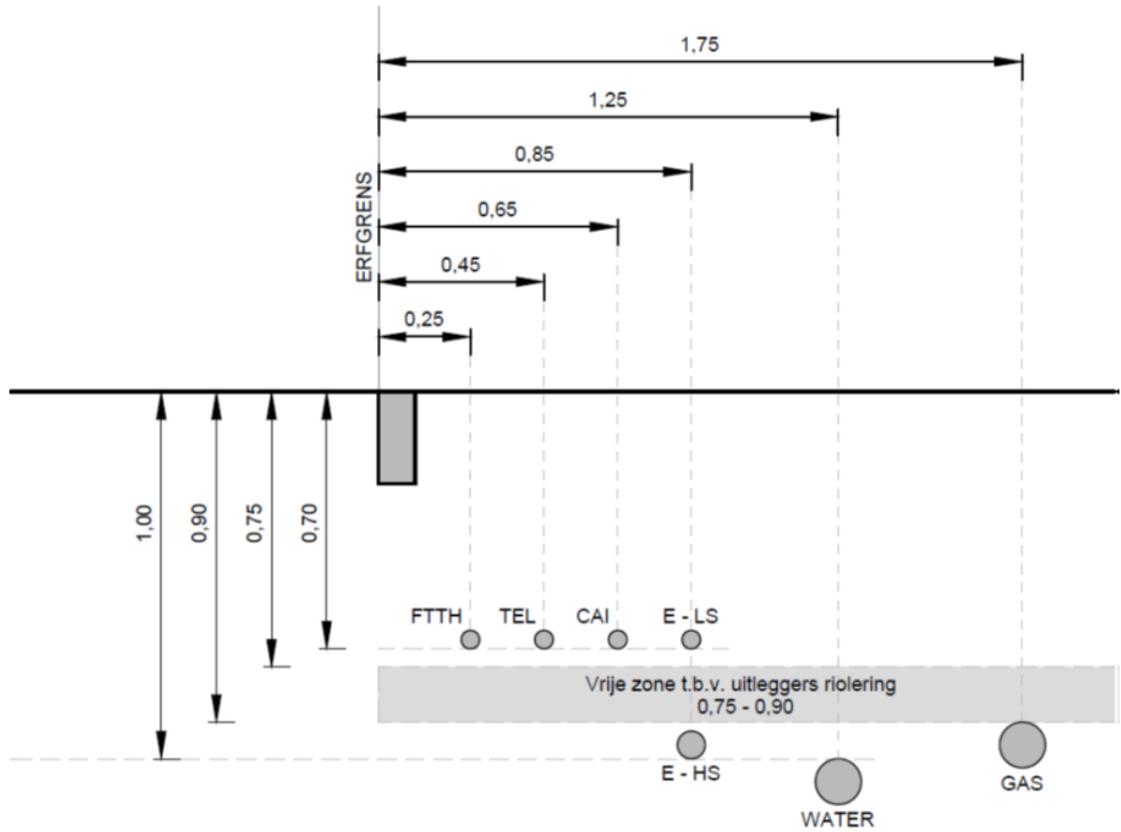
Burgemeester en wethouders van Vijfheerenlanden,

*De secretaris,
Nanette van Ameijde-Poortman*

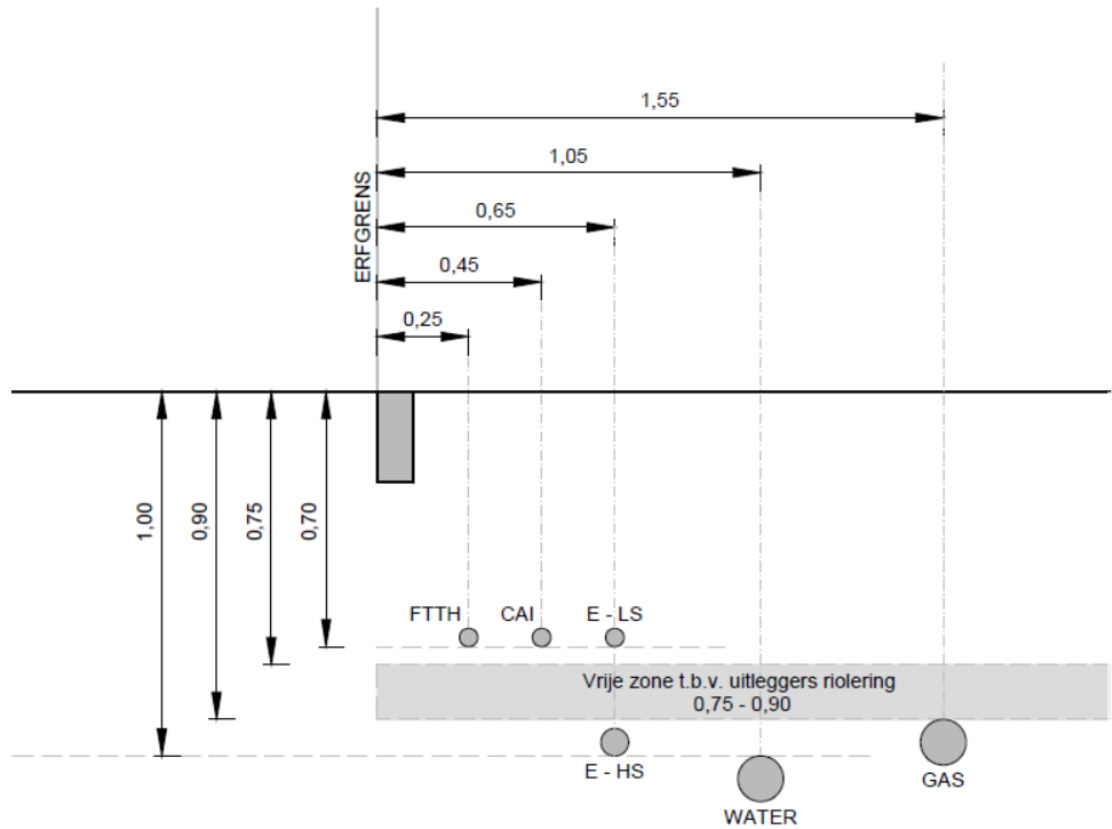
*de burgemeester,
Sjors Fröhlich*

Vastgesteld door college van B&W tijdens de collegevergadering d.d. 13-09-2022 (zaaknummer 508926)

BIJLAGE 1 - STANDAARD DWARSPROFIEL

Figuur 1 - Standaard dwarsprofiel 01 (FTTH en telecom)

Figuur 2 - Standaard dwarsprofiel 02 (alleen FTTH)

BIJLAGE 2 - DIGITALE MELDINGSPROCEDURE GRAAFWERK

Alle (graaf)werkzaamheden die uitgevoerd worden in het openbare beheergebied van de gemeente Vijfheerenlanden minimaal drie werkdagen voorafgaand aan de start van het werk en uiterlijk één werkdag na het einde van de werkzaamheden worden gemeld via het registratiesysteem van de gemeente (op dit moment MOOR).

BIJLAGE 3 - ARCHEOLOGISCHE BELEIDSADVIESKAART(EN)

Bij het opstellen van dit handboek is er nog geen archeologische kaart voor de gemeente Vijfheerenlanden. Zolang deze kaart er nog niet is moet gebruik worden gemaakt van de archeologische beleidsadvieskaarten van de voormalige gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik.

Archeologische beleidsadvieskaarten

De beleidsadvieskaarten van de voormalige gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik, betreffen A0 kaarten en zijn bijgevoegd als pdf bestanden bij dit handboek.

- Bijlage 3A archeologische beleidskaart voormalige gemeente Leerdam
- Bijlage 3B archeologische beleidskaart voormalige gemeente Vianen
- Bijlage 3C archeologische beleidskaart kernen voormalige gemeente Vianen
- Bijlage 3D archeologische beleidskaart voormalige gemeente Zederik

Vanaf het moment dat er een nieuwe archeologische kaart (of kaarten) beschikbaar zijn worden deze bijgevoegd als bijlage bij dit handboek ter vervanging van de bovengenoemde archeologische kaarten.

BIJLAGE 4 – BOMENPOSTER; WERKEN ROND BOMEN

BOMENPOSTER WERKEN ROND BOMEN

OPSLAG, PARKEREN EN TRANSPORT

Voor opslag, parkeren en transport gelden randvoorwaarden binnen de kwetsbare boomzone. Bijvoorbeeld het plaatsen van drukwerkende rijkolven.

• Randvoorwaarden moeten worden uitgevoerd in een goedgekeurd Werkplan.

KWETSBARE BOOMZONE

• Werkzaamheden en de opslag van materiaal en materiaal zijn binnen de KWETSBARE BOOMZONE alleen toegestaan MET TOESTEMMING (goedgekeurd Werkplan).

RANDVOORWAARDEN EN EISEN

1. Plaats een niet-vergankbare fysieke bescherming rond de boom tenminste 10 cm tot maximaal 2 m binnen het maximale domein als beschermend boomgebied.
2. Binnen elke kwetsbare boomzone zijn de uitvoering van werkzaamheden en de opslag van materiaal en materiaal alleen toegestaan met toestemming via een door de opdrachtgever of directe goedgekeurde Werkplan.
3. Binnen elke kwetsbare boomzone gelden randvoorwaarden die uitgevoerd moeten zijn in het goedgekeurde Werkplan. Deze randvoorwaarden worden in de regel opgesteld aan de hand van een BoomEffect Analyse (BEA).
4. Het Werkplan vormt AB (gebruikswaard) voor boomen wanneer, op welke wijze, volgens welke randvoorwaarden en met welk materiaal en welke hulpmiddelen werkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone moeten worden uitgevoerd.
5. Werkzaamheden mogen de doelzame instandhouding van de boom niet in gevaar brengen.
6. Graafwerkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone zijn uitdrukkelijk toegestaan met toestemming via het goedgekeurde Werkplan.

LEIDRAAD MINIMALE GRAAFAFSTANDEN (INDICATIEF)

Staan D	Minimale graafafstand vanuit het hart van de stamboom	Eenzijdige werkbereikswaai of afweidende boom (drukplaat)
20 cm	= 1,25 m	2,0 m
40 cm	= 1,50 m	2,5 m
60 cm	= 1,75 m	3,0 m
80 cm	= 2,00 m	3,5 m
100 cm	= 2,50 m	4,0 m
120 cm	= 3,00 m	5,0 m

• Kwetsbare boomzone = Kroonprojectie + 1,5 meter

Kijk voor aanvullende informatie over randvoorwaarden en een goedgekeurd Werkplan op: www.bomenposter.nl

BRONBEMALING EN VERANDERINGEN IN GRONDWATERSTAND

Voor bronbemalingen en veranderingen in de grondwaterstand gelden randvoorwaarden binnen de kwetsbare boomzone. Bijvoorbeeld het toepassen van een geïsoleerde bronbemaling.

• Randvoorwaarden moeten worden uitgevoerd in een goedgekeurd Werkplan.

GRAVEN, OPHOGEN EN ANDERE BODEM-BEWERKINGEN

Voor graven, ophogen en bodembewerking gelden randvoorwaarden binnen de kwetsbare boomzone. Bijvoorbeeld minimale graafafstanden en wortelbescherming.

• Randvoorwaarden moeten worden uitgevoerd in een goedgekeurd Werkplan.

Kabelgoten, mastbeelden en geïsoleerd beton worden soms een goed alternatief. Let bij grond- en graafwerkzaamheden ook op kabels en ledigen (DLC) meting WOPB.

VLOEISTOFFEN EN GASSEN

Bodemvochtige gassen en vloeistoffen kunnen grote schade veroorzaken aan de wortels van een boom.

Heel gassen en vloeistoffen, maar ook cementmelk en betonafval, op grote afstand van de kwetsbare boomzone.

SNOEIWERKZAAMHEDEN

Het snoeien van boom en is alleen toegestaan met toestemming van de opdrachtgever of directie, ook wanneer er onder andere is van een getrouwd of bevestigd tak.

Beeld: ontwerp van beeldbureau.nl en de afgebeelde afbeelding

Kijk voor meer info op www.bomenposter.nl

